

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566

Vol. 2 No.1 January - June 2023

ISSN : 3057-1138 (Online)

วารสาร

ภาษา

และวัฒนธรรมศึกษา

Journal of Language and Culture Studies

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เกี่ยวกับวารสาร

เลขมาตรฐานสากล:

ISSN 3057-1138 (Online)

วัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร:

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษามีนโยบายรับตีพิมพ์บทความคุณภาพสูงในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร:

วารสารรับตีพิมพ์บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ

-บทความวิชาการ คือ บทความที่นำเสนอบทวิเคราะห์ วิจารณ์ รวมถึงการรวบรวมความรู้ ระบุถึงภูมิหลัง วัตถุประสงค์ และแนวทางการแก้ปัญหาที่บ่งชี้ถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ บทความจะต้องนำเสนอทฤษฎีที่มีอยู่หรือทฤษฎีใหม่ที่อ้างอิงความเห็นจากนักวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นกลาง และมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา จำนวนคำเฉลี่ยในบทความวิชาการต้องไม่เกิน 8,000 คำ

-บทความวิจัย คือ บทความที่นำเสนองานวิจัยที่แสดงถึงความคิดริเริ่มและเกี่ยวข้องกับภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา บทความวิจัยต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจน กระชับ มีความแปลกใหม่ มีโครงสร้างที่ดี รวมถึงการอภิปรายผลงานวิจัยโดยสรุป จำนวนคำเฉลี่ยในบทความวิจัย ไม่เกิน 8,000 คำ

-บทวิจารณ์หนังสือ คือ การเขียนเล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งโดยเจตนาจะแนะนำหนังสือเล่มนั้นให้ผู้อ่านรู้จัก โดยให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมของหนังสืออย่างสมบูรณ์ รวมถึงประเภทของหนังสือ ให้ขอบเขตเนื้อหา คุณลักษณะพิเศษหรือข้อเด่นของหนังสือ เช่น ภาพประกอบ ดรรชนี มีการประเมินคุณค่า แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลว่ามีค่าควรอ่านหรือควรจัดหา เหมาะกับผู้อ่านกลุ่มใด มีการเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มอื่นในประเภทเดียวกัน ผู้วิจารณ์ควรมีความรู้ในสาขาที่วิจารณ์ ควรระบุชื่อหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจารณ์ เพื่อใช้พิจารณาความน่าเชื่อถือของบทวิจารณ์

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ:

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ:

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – Blind Peer Review)

การใช้ภาษา:

วารสารเปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นให้บทความมีการใช้ภาษาที่ให้ความหมายที่ชัดเจนและมีความกระชับรัดกุม

ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์:

วารสารมีนโยบายในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ หลังจาก accepted (ยอมรับการตีพิมพ์) แล้วเท่านั้น เก็บเพียงครั้งเดียว ทั้งนี้ทางวารสารจะดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินกับทางมหาวิทยาลัยให้แก่ผู้ส่งบทความทุกบทความ โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมดังนี้

-บทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนังสือ จำนวน 3,000 บาท (สามพันบาทถ้วน) ต่อ 1 บทความ

-บทความวิจัย จำนวน 4,000 บาท (สี่พันบาทถ้วน) ต่อ 1 บทความ

กรุณาชำระค่าธรรมเนียม หลังจากได้รับอีเมลให้ชำระเงินจากวารสารแล้วเท่านั้น วารสารจะไม่คืนค่าธรรมเนียมให้ทุกกรณี

นโยบายการเข้าถึงบทความอย่างเสรี:

วารสารนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถเข้าถึงบทความทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา และเผยแพร่งานวิจัยแก่ผู้ชมในวงกว้าง ผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าถึงได้แบบเปิด ซึ่งหมายความว่าบทความที่ตีพิมพ์ทั้งหมดสามารถเปิดออนไลน์สำหรับทุกคนจากทุกที่ในโลกโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ความเป็นเจ้าของและการจัดการ:

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นเจ้าของวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา วารสารได้รับการ

สนับสนุนบางส่วนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กระบวนการและการกำกับดูแลของวารสารสามารถทำได้ผ่านแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย การสนับสนุนทางการเงินทั้งหมดทำให้วารสารสามารถรักษามาตรฐานการตีพิมพ์ในระดับสูง โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้มงวด

ผู้จัดพิมพ์:

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา เป็นวารสาร Peer-Reviewed อย่างเป็นทางการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ:

พระมหาภราดร ภูริสโร, ดร.
pharadon.suw@mcu.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

ผศ. ดร.เชน นคร
chennakorn2556@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ:

รศ. ดร.ชลอ รอดลอย
joe.arunee@gmail.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย

รศ. ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ
kietsn@hotmail.com

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

รศ. ดร.ประเสริฐ รุนรา
runra.prasirt@gmail.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

รศ. ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม
akkarapon.nm@bru.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประเทศไทย

ผศ. ดร.บุญเลิศ วิวรรณ
boonlert.w@ku.th

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

ผศ. ดร.วุฒยา สืบเทพ
vuthaya30@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประเทศไทย

ผศ. ดร.รุ่งอรุณ โรจน์รัตนาดำรง ไชยศรี
rungarun@g.swu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย

ผศ. ดร.รัชดา ลาภใหญ่
ratchada.l@rsu.ac.th

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประเทศไทย

ผศ. ดร.สมหวัง อินทร์ไชย
thaicru1@hotmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประเทศไทย

ผศ. ดร.ชยานนท์ กุณพลบุตร
chayanon.k@rmutp.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ
นคร ประเทศไทย

ผศ. ดร.อรสิริ วิมลธรรม
onsiri1977@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ประเทศไทย

หัวหน้ากองจัดการวารสาร:

พระกิตติพงษ์ ฐานรตโน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย**กองจัดการวารสาร:**

ดร.กิตติชัย สันทาลุณย์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย**สำนักงาน:**

สำนักงานวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

อาคารเรียนรวม ชั้น 3 โซน เอ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทร : +66 9 0930 3517

อีเมล : jlcs@mcu.ac.th

ABOUT THE JOURNAL

International Standard Serial Number:

ISSN 3057-1138 (Online)

Objectives and Scope of the Journal:

The journal aims to provide a platform for researchers, scientists, and academicians to share knowledge and ideas in the form of high-quality articles in the form of original research or reviews covering the fields of Humanities and social sciences and related disciplines, including Language Studies, Linguistics, Literary Studies, Literature Studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Studies, Intercultural Communication, Multicultural Studies, and Buddhism.

Types of Works Published in the Journal:

The journal accepts research articles, academic articles, and book reviews.

- **Academic articles** are articles that present analysis, criticism, and the collection of knowledge. Indicate the background, objectives, and approach to the solution that indicate the relevant theories in the analysis. The article must present an existing theory, or a new theory based on the opinion of a credible scholar. It is neutral and contributes to the development of knowledge in language, linguistics, literature studies, literature studies, and literary studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Communication between cultures, multicultural studies, and Buddhism. The average number of words in an academic article must not exceed 8,000 words.

- **Research articles** are articles that presents research that shows originality and is related to language, linguistics, literature studies, literature studies, literature studies, literature studies, and literature studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Communication between cultures, multicultural studies, and Buddhism. Research articles must have clear content. Concise and novel There is a good structure, including a summary discussion of research results. The average number of words in a research article is not more than 8,000 words.

- **Book reviews** is the writing of a story and comment on a particular book with the intention of introducing the book to the reader. It provides complete bibliographic details of the book, including the type of book, the scope of the content, special features or highlights of the book, such as illustrations, indexes, and value evaluation. Comment logically on whether it is worth reading or should provide suitable for which group of readers. It has been compared with other books of the same genre. The reviewer should have knowledge in the field of criticism, and should provide information about the reviewer by name to determine the credibility of the review.

Publication Schedule: 2 Issues per year:

Issue 1: January - June

Issue 2: July- December

Article Evaluation and Selection:

Each article will undergo peer review by at least 2 reviewers who are experts in the relevant field. Articles must receive approval from the editorial board before publication. The review process will be double-blind, meaning reviewers will not know the authors' identities, and authors will not know the reviewers' identities.

Language Usage:

The journal accepts articles in both Thai and English languages. Emphasis is placed on clear and concise language in articles to ensure clarity of meaning.

Publication Fees:

The journal has a policy regarding publication fees, which are charged after acceptance. The journal will issue receipts to authors through the university. The fee rates are as follows:

Academic Articles or Book Reviews: 3,000 Thai Baht per article.

Research Articles: 4,000 Thai Baht per article.

Authors are required to pay the publication fee only after receiving an email notification from the journal. The journal will not refund the publication fee under any circumstances.

Free Access Policy:

This journal aims to provide access to Humanities and Social Sciences and related disciplines, including Language Studies, Linguistics, Literary Studies, Literature Studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Studies, Intercultural Communication, Multicultural Studies, and Buddhism, and to disseminate research to a wide audience. It is open to general interested parties, which means that all published articles are available online for anyone from anywhere in the world at no cost.

Ownership and Management:

Master of Arts Program in Thai Language, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University is the owner of the Journal of Language and Culture Studies. The process and governance of the journal can be achieved through a variety of funding sources. All financial support allows the journal to maintain a high standard of publication. It has gone through a rigorous inspection process by qualified people

Publisher:

Journal of Language and Culture Studies is an official peer-reviewed journal and is supervised by Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Thailand

Editorial Team

Editor-in-Chief:

Dr.Phramaha Pharadon Bhurissaro
pharadon.suw@mcu.ac.th

Faculty of Humanities,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Editorial Assistants:

Asst. Prof. Dr.Chen Nakorn
chennakorn2556@gmail.com

Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya
University, Thailand

Editorial Board Members:

Assoc. Prof. Dr.Chalor Rodloy
joe.arunee@gmail.com

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Kiattisak Suklueang
kietsn@hotmail.com

Faculty of Social Sciences,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Prasirt Runra
runra.prasirt@gmail.com

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Akkarapon Nueamaihom
akkarapon.nm@bru.ac.th

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Buriram Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Boonlert Wiwan
boonlert.w@ku.th

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Vuthaya Suebthep
vuthaya30@gmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Rungarun Rojrattanadamrong
Chaisri

Faculty of Education, Srinakharinwirot University,
Thailand

rungarun@g.swu.ac.th

Asst. Prof. Dr.Rachada Lapyai
ratchada.l@rsu.ac.th

College of Liberal Arts, Rangsit University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Somwang Inchai
thaicru1@hotmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaing Rai
Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Chayanon Kunthonboot
chayanon.k@rmutp.ac.th

Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala
University of Technology Phra Nakhon, Thailand

Asst. Prof. Dr.Onsiri Wimontham
onsiri1977@gmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Head of Journal Manager Team:

Phra Kittipong Thanaratano

Faculty of Humanities,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Journal Manager Team:

Dr.Kittichai Santhalunai

Faculty of Humanities,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Office:

Office of Journal of Language and Culture Studies

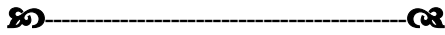
Education building, 3rd floor, Zone A,

Faculty Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Tel. +66 9 0930 3517

Email: jlcs@mcu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษานี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2566 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Reviewer) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

คณะกองบรรณาธิการขอพระคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้องน่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้วารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติและเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

พระมหาภราดร ฐิริสุสโร, ดร.

บรรณาธิการวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

สารบัญ

เกี่ยวกับวารสาร	(ก)
กองบรรณาธิการ	(ง)
บทบรรณาธิการ	(ณ)
สารบัญ	(ณ)

บทความวิชาการ:

ภาษาในการร่ายรำโนราห์: การวิเคราะห์ท่าทกรรมและการสื่อความหมาย	1-9
 พระครูปลัดสุวัฒนสาธุคุณ สิริสุวณโณ	
พัฒนาการของการสักยันต์ไทย: จากพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์สู่ศิลปะบนเรือนร่าง	10-16
 พระมหาวัชรกร กิตติปัญญา	
การศึกษารูปแบบการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน: การผสมผสานความเชื่อในสังคมร่วมสมัย	17-27
 พระมหาระพีพัฒน์ ญาณวิชิโย	
วิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลของไทย: มิติทางความเชื่อและการตลาด	28-35
 พระมหาสุทัศน์ ธีรปัญญา	
การศึกษาภาษาในบทสวดสรรณัญญะ: การผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่น	36-41
 พระมหาโกวิน โกวิทชโย	
ภาคผนวก	42-66
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ	42
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย	46
Sample of Original Research Article Preparation	52
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ	59
Sample of Original Academic Article Preparation	63

ภาษาในการรำมโนราห์: การวิเคราะห์วาทกรรมและการสื่อความหมาย LANGUAGE IN MANORA DANCE: A DISCOURSE ANALYSIS AND MEANING CONVEYANCE

พระครูปลัดสุวัฒนสารคุณ สิริสุวรรณโณ

Phrakhrupalad Suvadthanasathukun Sirisuvanno

วัดพลายชุมพล

Wat Phlai Chumphonl

Corresponding Author E-mail: wattana021030@gmail.com

Received January 23, 2023

Revised February 10, 2023

Accepted March 2, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมและการสื่อความหมายผ่านภาษาในการรำมโนราห์ ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า ภาษาในการรำมโนราห์มีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และโลกทัศน์ของชาวใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหาและอารมณ์ความรู้สึกในแต่ละชุดการแสดง ผ่านการใช้โวหารต่างๆ เช่น การเปรียบเทียบ การอุปมาอุปมัย และการใช้สัญลักษณ์ ทั้งยังมีการใช้ภาษาถิ่นใต้ที่ช่วยสร้างอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรม นอกจากนี้ภาษายังมีหน้าที่ในการติดต่อสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างศิลปินกับผู้ชมผ่านการพูดโต้ตอบ อันส่งผลต่อการสร้างประสบการณ์ร่วมและการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ในการแสดง งานนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงมิติทางภาษาและการสื่อสารของศิลปะการแสดงพื้นบ้านอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: มโนราห์, ภาษา, วาทกรรม, การสื่อความหมาย, ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

Abstract

This article aims to analyze discourse and meaning-making through language in Manora dance, a traditional performing art of Southern Thailand. The findings reveal that the language used in Manora dance has unique characteristics that reflect cultural elements, beliefs, and worldviews of Southern Thai people. In particular, language plays a crucial role in conveying content and emotions in each performance set through various rhetorical devices such as comparison, metaphor, and symbolism. The use of Southern Thai dialect also helps establish cultural identity. Furthermore, language serves the function of communication and interaction between artists and audience through dialogue, which affects the creation of shared experiences and emotional meaning perception in the performance. This article will contribute to a deeper understanding of linguistic and communicative dimensions of folk performing arts, leading to sustainable preservation and transmission of this cultural heritage.

Keywords: Manora Dance, Language, Discourse, Meaning Conveyance, Folk Performing Arts

บทนำ

มโนราห์เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีความโดดเด่นในด้านการร่ายรำและการใช้ภาษาในการถ่ายทอดเรื่องราว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตาม การถ่ายถอดเรื่องราว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน มโนราห์กำลังเผชิญกับความท้าทายในการสืบทอดและดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาษาที่ใช้ในการแสดง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แฝงอยู่

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาในมโนราห์ที่ผ่านมา ยังมีอยู่น้อยและขาดมิติการวิเคราะห์เชิงลึกในแง่ของวาทกรรมและการสื่อความหมาย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาด้านรูปแบบการแสดงหรือเนื้อหาของบทร้อง (Thongtong, 2012; Jiemsak, 2016) ขณะที่งานวิจัยด้านภาษาและศิลปะการแสดงในต่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาภาษาในบริบทการแสดงที่จะช่วยทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษากับองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Duranti, 1988; Sherzer, 1990)

ดังนั้น งานชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมและกลวิธีการสื่อความหมายผ่านภาษาที่ใช้ในมโนราห์ เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับคุณค่าและความหมายเชิงสังคมวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ต้องอนุรักษ์และธำรงไว้ในศิลปะการแสดงประเภทนี้ นอกจากนี้ยังเป็นฐานความรู้สำหรับการต่อยอดไปสู่การศึกษาภาษาและศิลปะการแสดงพื้นบ้านอื่นๆต่อไป

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมโนราห์

มโนราห์เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีต้นกำเนิดและสืบเนื่องยาวนานมาตั้งแต่สมัยอยุธยา แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าเริ่มมีการแสดงเมื่อใด แต่จากการสันนิษฐานของนักวิชาการ เชื่อว่าน่าจะมีพัฒนาการมาจากการละเล่นพื้นบ้านที่เรียกว่า "ลิเกป่า" หรือ "ลิเกลำตัด" อันเป็นการแสดงที่มีทั้งการร้อง รำ และการเล่าเรื่อง ต่อมาจึงพัฒนาและผสมผสานจนกลายมาเป็นมโนราห์ตามที่รู้จักกันในปัจจุบัน (Thongtong, 2012)

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับมโนราห์ ปรากฏอยู่ในบันทึกของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในสมัยอยุธยาตอนปลาย เช่น บันทึกของ ลา ลูแบร์ ทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อ พ.ศ. 2230 ได้กล่าวถึงการแสดง "ละครโน" และ "โขน" ในราชสำนัก ซึ่งมีตัวละครตัวหนึ่งเป็นนางในวรรณคดีชื่อ "มโนห์รา" นักวิชาการบางท่านจึงสันนิษฐานว่า การแสดงที่ปรากฏในบันทึกนี้น่าจะเป็นที่มาของมโนราห์ปัจจุบัน (Virulrak, 1980) หลังจากนั้น มโนราห์ได้แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในภาคใต้ผ่านการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของผู้คนในแถบนี้ โดยเฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งเป็นยุคที่ภาคใต้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับราชสำนักกรุงเทพฯ การเดินทางไปมาหาสู่ของชาวใต้ที่มากำชายในเมืองหลวง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ศิลปะ และวรรณกรรมระหว่างกัน มโนราห์จึงได้รับอิทธิพลและปรับปรุงรูปแบบการแสดงตามคติความนิยมบางประการของราชสำนัก เช่น ทำนองเพลงเครื่องดนตรี และการแต่งกาย นำไปผสมผสานกับการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิม (Pongpaiboon, 1999)

ในช่วงรัชกาลที่ 2 ถึงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มโนราห์กลายเป็นมหรสพหลวงประจำท้องถิ่นภาคใต้ที่ได้รับความนิยมสูงสุด มีการบันทึกไว้ว่าในสมัยรัชกาลที่ 3 นั้น เศรษฐกิจของเมืองนครศรีธรรมราชเจริญรุ่งเรือง อันเป็นผลมาจากการค้าขายทางทะเลกับชาติตะวันตก พ่อค้าและเจ้าเมืองจึงมีกำลังทรัพย์ที่จะอุปถัมภ์คณะมโนราห์ขนาดใหญ่ให้มาแสดงอยู่เนืองนิจ ขณะที่มโนราห์ในสมัยนั้นก็มีชื่อเสียงจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว (Dhanakoses, 1964)

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา เมื่อสยามเริ่มเปิดประเทศและรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น บรรดาชนชั้นสูงและราชสำนักหันไปสนใจศิลปะบันเทิงจากตะวันตก ความนิยมในศิลปะพื้นบ้านจึงลดลง ประกอบกับการปฏิรูปการปกครองทำให้ภาคใต้ต้องพึ่งพิงส่วนกลางมากขึ้น อำนาจการอุปถัมภ์มโนราห์จากเจ้าเมืองจึงหมดไป มโนราห์จำต้องไปเร่ร่อนแสดงตามงานต่างๆ แทน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงมาเน้นความบันเทิงมากกว่าเนื้อหาเชิงอุดมคติแบบเดิม (Yupho, 1963)

ตั้งแต่ทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา ศิลปะการแสดงพื้นบ้านกลับมาได้รับความสนใจจากสาธารณะอีกครั้ง มีความพยายามจากนักวิชาการและหน่วยงานภาครัฐในการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนามโนราห์ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า ทั้งการจัดเทศกาลและงานประกวดมโนราห์เป็นประจำทุกปี การบรรจุองค์ความรู้ด้านมโนราห์ไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น การสนับสนุนงานวิจัย ตลอดจนการบันทึกข้อมูลเชิงลึกจากศิลปินอาวุโส (Chanthavanich, 1988; Gongwat, 2003)

ปัจจุบัน มโนราห์ยังคงดำรงอยู่ในฐานะศิลปะการแสดงอันทรงคุณค่าของภาคใต้ แม้จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปมากจากอดีต ทั้งด้านบทบาทหน้าที่ เนื้อหาการแสดง และโอกาสในการเล่น แต่แก่นแท้ของมโนราห์ในด้านรูปแบบการแสดง การร้อง การรำ ตลอดจนการบรรเลงดนตรี และภาษาที่ใช้ ต่างยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้ได้ นับเป็นตัวแทนของอัตลักษณ์และวิถีชีวิตท้องถิ่นที่เปี่ยมด้วยสุนทรียะ คุณค่า และภูมิปัญญามาช้านาน

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมโนราห์นั้น ผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างยาวนาน มีทั้งยุครุ่งเรืองและยุคเสื่อมถอย แต่ศิลปะนี้ก็สามารถดำรงอยู่มาได้จนถึงปัจจุบัน โดยมีการปรับตัวต่อสภาพสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ทว่ายังรักษาแก่นแกนของตัวตนที่สำคัญเอาไว้ได้ โดยเฉพาะภาษาที่ใช้ในการแสดง ซึ่งเป็นเสมือนภาษาชะบรรจงองค์ความรู้ คุณค่าความหมาย และวิถีชีวิตจิตใจของผู้คนท้องถิ่นนี้มาอย่างยาวนาน หากจะศึกษาวิเคราะห์ว่าทฤษฎีและการสื่อความหมายผ่านภาษาในมโนราห์แล้ว จึงควรทำความเข้าใจที่ไปที่มาที่ไปเชิงประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งเสียก่อน เพื่อจะได้มองเห็นปริบทของเรื่องราวและมิติเชื่อมโยงต่างๆ มาประกอบการตีความได้อย่างกว้างและลุ่มลึก

ลักษณะเฉพาะของภาษาในมโนราห์

ภาษาที่ใช้ในการแสดงมโนราห์มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นและน่าสนใจหลายประการ ทั้งในแง่ของรูปแบบภาษา การใช้ถ้อยคำสำนวน โวหารภาพพจน์ จังหวะทำนอง และอรรถรสทางวรรณศิลป์ ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของชาวใต้อย่างแนบแน่น จนอาจกล่าวได้ว่าการทำความเข้าใจภาษาในมโนราห์ก็คือการเข้าถึงโลกทัศน์และวิถีชีวิตของผู้คนในดินแดนแห่งนี้นั่นเอง

หากจะแบ่งประเภทของภาษาที่ใช้ในมโนราห์ตามรูปแบบและหน้าที่แล้ว อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ ภาษาร้อยแก้วและภาษาร้อยกรอง หรือที่เรียกกันติดปากว่า "คำพูด" กับ "บทกลอน" นั้นเอง (Muttamara, 1983)

ในส่วนของภาษาร้อยแก้ว มักจะเป็นภาษาพูดที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง บอกกล่าวเกริ่นนำ อธิบายฉาก แนะนำตัวละคร รวมถึงใช้ในการสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครด้วยกันเอง หรือระหว่างตัวละครกับผู้ชม ซึ่งมีการพูดตามบทและการพูดต้นสดเฉพาะหน้า ลักษณะสำคัญของภาษาพูดในมโนราห์คือ การใช้ภาษาถิ่นใต้ที่มีสำเนียงและคำเฉพาะ เช่น คำว่า "หรอย" "ป่าเช่า" "สรรเพชญ" เป็นต้น ซึ่งอาจฟังไม่ค่อยรู้เรื่องสำหรับคนต่างถิ่น แต่เป็นเสน่ห์เฉพาะตัวที่ช่วยสร้างความเป็นกันเองและความฮาในหมู่ผู้ชมชาวใต้ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ในภาษาพูดมโนราห์ ยังมีการใช้คำสแลงและคำลงท้ายเฉพาะกลุ่มที่คนในวงการเรียกว่า "ภาษาเทวดา" กันอีกด้วย เพื่อเพิ่มอรรถรสและความไพเราะ เช่น ประโยคที่ว่า "อันตรจักรใต้ฟ้าอาณาเขตแดน

สรวง คือผองภพภูธรตลidalให้ ผ่านแดนฟ้าประภาภูวนัยย์ ชำมสายรุ้งมรรคผ่านฟ้าไป" เป็นต้น ซึ่งคนทั่วไป อาจต้องใช้เวลาทำความเข้าใจสักหน่อย แต่สำหรับคอมโนราห์แล้ว ภาษาพิเศษเช่นนี้กลับสามารถสื่ออารมณ์ และจินตนาการได้ดีซึ่งกว่าภาษาธรรมดาตนเอง (Preecha, 2011)

ในส่วนของภาษาร้อยกรองหรือบทกลอนมโนราห์นั้น ถือเป็นส่วนที่มีความประณีตวิจิตรที่สุดของการ แสดง ทั้งด้านความไพเราะของภาษา การเล่นคำ สัมผัส และจังหวะ บทกลอนมโนราห์แบ่งเป็นหลายประเภท เช่น กลอนสด กลอนตลาด กลอนเปิดโรง กลอนดำเนินเรื่อง กลอนบทละคร ฯลฯ โดยแต่ละประเภทก็มีฉันทลักษณ์และกลวิธีในการแต่งต่างกันไป เช่น กลอนสดจะเน้นไปที่ความคล้องแคล่วปฏิภาณไหวพริบในการด้น กลอนเฉพาะหน้า กลอนดำเนินเรื่องจะเน้นการเล่าเรื่องตามทำนองนิทานหรือตำนาน ส่วนกลอนตัวละครจะ เน้นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและบุคลิกลักษณะของตัวละครนั้นๆ

บทกลอนมโนราห์มีกลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลาย มีทั้งการใช้โวหารภาพพจน์ การเปรียบเทียบ อุปมาอุปมัย การใช้คำซ้ำ การหยอคำสัมผัส ตลอดจนการใช้จังหวะทำนองที่เข้ากับอารมณ์ของฉากหรือตอน นั้นๆ เช่น ตอนอาลัยรักจะใช้จังหวะช้าๆ เนิบๆ ขณะที่ตอนต่อสู้หรือคูเดือจะเร่งจังหวะให้กระชับฉับไว เป็นต้น

ตัวอย่างบทกลอนมโนราห์ เช่น

"เจ้าชา พี่ว่าพระนางมานี สร้างโฉมงามขึ้นฉ่ำดวงใจ งามดั่งแขกเต้าเรื่องในสาคร งามดั่งทองแท่งแสง ไสกระจ่าง งามจับตาตั้งตะวันอุทัย งามสุดใดเปรียบได้ดั่งนงคราญ นวลปรางค์ทรงกลดตั้งจันทรา โสภาพริ้ง เปรศแพรว์ยามราตรี"

หรือบทเกี่ยวพาราสีตอนหนึ่งว่า

"รูปร่างประหนึ่งเงาในฝัน ดวงหน้าดั่งจันทร์วันเพ็ญ ปรางค์เพียงดอกบัวตูมตื่นเช้า ยามยืมดั่งแยมบาน เบิกฟ้า กระแซะเซาะซอสนนห่า มาเยือนยลโฉมประโลมใจ ให้ชื่นรื่นรมย์ชมไพรสมนต์ วิมานแมนเหมือน สวรรค์ชั้นฟ้า"

จะเห็นได้ว่าภาษาร้อยกรองมโนราห์นี้มีความอลังการงดงาม เลือกสรรคำที่มีพลังเสียงและจินตภาพ ชวนให้นึกคำนึง กลวิธีในการเปรียบเทียบเปรยถึงธรรมชาติสิ่งสวยงามเช่น ดอกบัว ดวงจันทร์ ดวงตะวัน ช่วย ชับเน้นให้นึกเห็นภาพและเกิดอารมณ์คล้อยตาม เป็นการใช้องค์ภาษาเชิงสัญลักษณ์ที่กินความลึกซึ้ง ซึ่งจะได้ กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

ลักษณะสำคัญอีกประการของภาษามโนราห์ คือการใช้คำหรือสำนวนที่มาจากภาษาอื่นร่วมด้วย เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร และโบราณ ผสมปนเปกันไปกับภาษาถิ่นใต้ โดยคำเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำทาง ศาสนา คำแสดงยศถาบรรดาศักดิ์ หรือชื่อสถานที่ในเรื่อง เช่น พระอินทร์ พระนารายณ์ จตุรมหาราช นพเก้า ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพหุวัฒนธรรมและความหลากหลายทางภาษาของภาคใต้ที่ได้หลอมรวมเข้าด้วยกันจน กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่งดงามและทรงคุณค่ายิ่ง

นอกจากนี้ภาษามโนราห์ยังมีลักษณะสะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมของสังคมชาวใต้ได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้จากการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ การให้เกียรติผู้หลัก ผู้ใหญ่ รวมถึงการให้ความสำคัญกับเรื่องบุญกรรมและชะตากรรม ซึ่งเป็นวิถีปฏิบัติและจารีตประเพณีที่ชาวใต้ ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน เช่น ตอนสนทนาระหว่างตัวละครที่กล่าวถึงการทำความดี การใช้ชีวิตอย่าง ซื่อสัตย์ การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม หรือการอ้างอิงถึงสวรรค์นรกเวลาพูดถึงความดีความชั่ว เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ภาษาที่ใช้ในการแสดงมโนราห์นั้นมีลักษณะที่โดดเด่นและมีเสน่ห์ เปี่ยมไปด้วยสุนทรีย รสทั้งในด้านเสียง ความหมาย และจินตภาพ มีการผสมผสานภาษาท้องถิ่นภาคใต้เข้ากับภาษาวรรณศิลป์และ ภาษาศาสนา จนก่อเกิดเป็นนาฏกรรมที่ทรงพลังและมีชีวิตชีวา ไม่เพียงสะท้อนวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของชาวใต้

เท่านั้น หากยังสามารถสร้างความบันเทิงเริงรมย์ กระตุ้นจินตนาการ และถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้คน
รุ่นแล้วรุ่นเล่าได้อย่างน่าอัศจรรย์

เมื่อเราเข้าใจลักษณะเฉพาะของภาษามโนราห์แล้ว ย่อมทำให้การตีความ วิเคราะห์ และชื่นชม
ศิลปะการแสดงชนิดนี้เป็นไปอย่างลุ่มลึกและครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และน่าจะช่วยปลูกเร้าสำนึกในการธำรง
รักษา สืบสานวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินได้สืบไป

การสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ผ่านภาษามโนราห์

เมื่อกล่าวถึงภาษาในมโนราห์ สิ่งหนึ่งที่โดดเด่นและแฝงฝังอยู่อย่างแนบเนียนก็คือการสื่อความหมาย
ผ่านสัญลักษณ์ ซึ่งทำให้ภาษามีมิติลึกซึ้งกว่าการสื่อสารทั่วไป แต่เต็มไปด้วยนัยยะ อารมณ์ความรู้สึก และจินต
ภาพที่ชวนให้ขบคิด สัญลักษณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์และระบบคิดของชาวใต้ที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ
และสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมถึงคติความเชื่อทางศาสนาและปรัชญาชีวิต ซึ่งถ่ายทอดผ่านภาษิตคำพังเพย คำ
เปรียบเปรย และอุปมาอุปมัยลึกซึ้งกินใจ

สัญลักษณ์ที่พบบ่อยในภาษามโนราห์ เช่น การเปรียบเทียบงามของนางเอกกับธรรมชาติสิ่งสวยงาม
ไม่ว่าจะเป็น "ดวงจันทร์" "ดวงตะวัน" "ทะเล" "ดอกไม้" "แก้วมณี" ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้มีนัยยะแค่ความงดงาม
เท่านั้น หากยังแฝงนัยถึงความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ความเป็นมงคล ตลอดจนความเป็นอมตะนิรันดร์อีกด้วย ดังเช่น
บทร้องที่ว่า "งามดั่งแขนงบุหงาราวาหูนเลื้อย งามเหลือดั่งเพชรพลอยส่องแสง" เป็นการเปรียบเทียบงามและ
คุณค่าอันล้ำเลิศของนางมโนราห์เข้ากับบุพชาติอันหอมหวานและแก้วมณีอันส่องประกายระยับ ซึ่งในคติไทย
ถือเป็นของสูงที่หามาได้ยาก บ่งบอกถึงความพิเศษวิเศษและความรักอันบริสุทธิ์ยิ่งใหญ่อีกด้วย

ในทางกลับกัน การกล่าวถึงฝ่ายปฏิกิริยาหรือสิ่งอัปมงคลก็มักจะใช้สัญลักษณ์ทางลบ เช่น "อสุรกาย"
"ยักษ์" "มาร" "ความมืด" "เปลวเพลิง" "ขวากหนาม" ฯลฯ ดังปรากฏในบทพรรณนาถึงศัตรูที่ว่า "ดุจดั่งยักษ์ฟ้า
ประทุษร้าย ดั่งอสุรกายมารrouge ดั่งเพลิงพญานาคราช ดั่งขวากหนามดำตาดาชดิน" ซึ่งเปรียบคู่ต่อสู้เสมือน
สิ่งชั่วร้ายน่ากลัวในตำนานและไสยเวท สื่อถึงความเลวทราม ความป่าเถื่อน และความหายนภัยทั้งปวง โดยตรง
ข้ามกับความดีงามฝ่ายธรรมะอย่างสิ้นเชิง

สัญลักษณ์อีกมิติหนึ่งที่พบได้ในภาษามโนราห์ คือสัญลักษณ์แสดงอำนาจและบารมี เช่น "พระอินทร์"
"พระนารายณ์" "พระศิวะ" "พระแม่ธรณี" เป็นการอ้างอิงถึงเทพเจ้าสูงสุดที่มีอำนาจครอบครองจักรวาลตามคติ
ความเชื่อดั้งเดิม การที่ตัวละครอย่างพระสุธนหรือนางมโนราห์ผูกพันกับเทพเจ้าเหล่านี้ แสดงถึงการมีบุญบารมี
และชะตากรรมพิเศษ ที่จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการไปได้ในบั้นปลาย ดังเช่นการพรรณนาพระสุธนไว้
ว่า "พระศิวะประทานพรชัย พระนารายณ์โปรดปรานบันดาล พระอินทร์ทรงหลั่งน้ำทิพย์ชโลม เทพไท้ใน
สวรรค์ล้วนอวยชัย" ซึ่งเน้นย้ำว่าเทวารักษ์คุ้มครองให้รอดปลอดภัยและมีชัยเหนือศัตรูทั้งปวง

นอกจากการอ้างอิงสัญลักษณ์ตัวละครจากตำนานแล้ว มโนราห์ยังมีการใช้สัญลักษณ์ของพื้นที่และ
สถานที่สำคัญเชิงจินตนาการอีกด้วย เช่น "สวรรค์" "นรก" "ป่าหิมพานต์" "เขาพระสุเมรุ" "สมุทร" "เมืองบาดาล"
 ฯลฯ เป็นการสร้างภาพตัวแทนของดินแดนศักดิ์สิทธิ์ ที่เปี่ยมไปด้วยพลังอำนาจ ความขลังและปริศนาลึกลับ
อาจจะอยู่เหนือหรือใต้โลกมนุษย์ แต่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละช่วงขณะ เช่น การอ้างอิงถึงนรกหรือขุม
นรกเมื่อพูดถึงความทุกข์ทรมาน การเปรียบชีวิตดั่งการออกป่าฝ่าดงหรือการข้ามสมุทรให้ถึงฝั่งฝัน ดังปรากฏ
ในบทกล่าวชีวิตว่า "โลกนี่คือป่ารก ชีวิตดุจดั่งสมุทรกว้างใหญ่ คลื่นแห่งกิเลสซัดสาดไม่ขาดสาย จะหาฝั่งฝันนั้น
ยากเย็นนัก ต้องอาศัยปัญญาดวงแก้ว นำทางชีวิตข้ามวัฏสงสาร" ที่เปรียบชีวิตเสมือนการต่อสู้ดิ้นรนในท้อง
ทะเลอันเชี่ยวกราด ต้องอาศัยธรรมะปัญญาเป็นแสงนำทาง ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตและความเชื่อเรื่องบาปบุญ
กรรมกิเลสของชาวพุทธได้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาสัญลักษณ์เชิงภาพ เสียง และจินตนาการที่ปรากฏในภาษามโนราห์แล้ว เราจะเห็นว่าสัญลักษณ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงความบันเทิงทางวรรณศิลป์เท่านั้น หากยังแสดงนัยยะลึกซึ้งที่เชื่อมโยงวาทกรรมในมโนราห์เข้ากับระบบคุณค่าทางสังคม จารีตประเพณี ความเชื่อ และอุดมการณ์ร่วมกันของชาวล้านนา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความดีงาม ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม หรือแม้แต่ระบบชนชั้นและอำนาจ ล้วนถูกหลอมรวมผ่านภาษาที่คมคาย ลุ่มลึก และแฝงปริศนา อันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดและพัฒนาสั่งสมกันมาช้านาน

ดังนั้น หากจะศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมและการสื่อความหมายในมโนราห์อย่างรอบด้าน นอกจากต้องทำความเข้าใจโครงสร้างทางภาษาแล้ว ยังจำเป็นต้องแตกรหัสและตีความสัญลักษณ์เหล่านี้เชื่อมโยงกับมิติทางสังคมวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้สัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ในภาษามโนราห์อาจจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขความกระจ่างให้เราเข้าใจวิถีคิด จินตนาการ และการให้คุณค่าความหมายต่างๆของผู้คนในวัฒนธรรมนี้ได้เป็นอย่างดี และยังอาจช่วยสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของภาษา ศิลปะ สังคม และวัฒนธรรมในพลวัตที่เป็นพลังของการสร้างสรรค์และการสืบทอดอันเป็นอมตะสืบไป

บทบาทของภาษาในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างศิลปินกับผู้ชม

นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหา อารมณ์ และสุนทรียะทางวรรณศิลป์แล้ว ภาษาในมโนราห์ยังมีหน้าที่สำคัญในการสร้างการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดงกับผู้ชมอีกด้วย กล่าวได้ว่าการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเข้าใจง่ายเป็นดั่งสะพานเชื่อมระหว่างเวทีกับลานข้างล่าง ที่ช่วยลดช่องว่างและเพิ่มความใกล้ชิดผูกพันระหว่างทั้งสองฝ่ายได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้ชมในงานมโนราห์ ได้แก่ การกล่าวทักทายปราศรัยเมื่อเริ่มการแสดง การชี้แจงอธิบายฉากและตัวละคร การเชิญชวนให้คนดูมีส่วนร่วม เช่น การร้องเพลงรับ การตอบคำถาม หรือแม้กระทั่งการแซวหยอกล้อกัน เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดล้วนอาศัยภาษาพูดที่เป็นกันเองและอารมณ์ขันร่วมสมัย ทำให้ผู้ชมรู้สึกไม่แปลกแยกและกลายเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงไปโดยปริยาย

ตัวอย่างบทพากย์ที่ใช้ในการสื่อสารกับคนดู เช่น

"เชิญพ่อแม่พี่น้องเอ๋ย มาชมการแสดงกันด้วยใจ นักแสดงผู้สรรเสริญศิลป์ ขอมอบความบันเทิงด้วยหัวใจ เชิญท่านสนุกสนานกันไปพลาง อย่าได้อายขวยแขงประการใด อยากดู อยากชม อยากถามสิ่งใด เชิญได้สบายใจทุกเวลา"

หรือบทร้องเกริ่นที่แฝงมุขตลกกว่า

"มาดูมโนราห์วันนี้ อย่าลืมของฝากมาฝากกัน มะพร้าวอ่อนผูกมัดก็ตีครัน หรือน้ำตาลโดนดกก็พอได้ ไม่ต้องนั่งเจียบกันนัก มาร่วมสนุกสรรหาในคืนนี้ เสียงหัวเราะเพียงดังมากมาย จะเป็นกำลังใจแก่พวกเรา"

นอกจากนี้ ในการแสดงมโนราห์ยังมีการโต้ตอบกับผู้ชมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาพูดอย่างเป็นธรรมชาติและเข้าใจง่ายที่สุด เช่น การสอดแทรกเรื่องเล่าหรือข่าวสารในชุมชน การหยอตมมุขตลกล้อเลียน การถามไถ่ทุกข์สุขหรือความเห็นคนดู หรือแม้แต่การชี้แจงตอบคำถาม บทสนทนาต้นสดเหล่านี้จึงทำให้การแสดงมีชีวิตชีวาและมีพลังปฏิสัมพันธ์อย่างเข้มข้น ผู้ชมจะรู้สึกกว่าตัวเองมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การแสดงไปพร้อมๆกัน ซึ่งสร้างความประทับใจและความผูกพันเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป บทบาทสำคัญของภาษาในมโนราห์นอกจากจะใช้เพื่อการถ่ายทอดวรรณศิลป์และกระตุ้นอารมณ์คล้อยตามแล้ว อีกด้านหนึ่งยังมีหน้าที่ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดงและผู้ชมอย่างกลมกลืนและแนบแน่น นับเป็นศิลปะของการสื่อสารผ่านภาษาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลัง จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นเสน่ห์และหัวใจสำคัญของการแสดงมโนราห์ที่สืบทอดกันมา ความสามารถในการสร้างความบันเทิงอันหนึ่งอัน

เดียวกันทั้งบนเวทีและนอกเวทีผ่านถ้อยคำภาษาที่คุ้นเคย ทำให้มีโนราห์ที่ไม่ได้เป็นเพียงการแสดงทางวัฒนธรรมเท่านั้น หากยังเป็นการสร้างประสบการณ์และความทรงจำร่วมกันของคนในท้องถิ่นอย่างงดงามและน่าภาคภูมิใจ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเชื่อมสายใยของผู้คนข้ามรุ่นสืบไปอีกยาวนาน

ความท้าทายในการอนุรักษ์ภาษามโนราห์

แม้ว่ามโนราห์จะยังคงรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมและได้รับการยอมรับว่าเป็นมรดกวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของภาคใต้ แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์ในปัจจุบัน ต้องยอมรับว่าศิลปะการแสดงชนิดนี้กำลังเผชิญกับความท้าทายและวิกฤตการณ์ในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการสืบทอดและการอนุรักษ์ภาษามโนราห์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง

หนึ่งในปัญหาที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วในยุคสมัยใหม่ สังคมชนบทเริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หลงใหลกับวัฒนธรรมบริโภค และตีมูลค่ากับความบันเทิงรูปแบบใหม่ๆ ทั้งหมดนี้ส่งผลให้สำนึกรักและความผูกพันกับศิลปะพื้นบ้านเริ่มลดน้อยถอยลง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ที่ไม่ค่อยให้ความสนใจและไม่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาดั้งเดิม จึงขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้และสืบสานต่อ

ในแง่ของภาษามโนราห์นั้น นอกจากจะเป็นศัพท์เฉพาะทางที่เข้าใจยากแล้ว หลายคำยังใช้ภาษาโบราณหรือคำภาษาถิ่นที่คนรุ่นใหม่อาจไม่คุ้นเคย ยิ่งถ้าไม่เคยชมการแสดงก็จะยิ่งไม่เข้าใจบริบทและอรรถรสในการใช้คำเหล่านั้น จึงทำให้หลายคนมองว่าเป็นเรื่องล้าสมัยและไร้ความหมาย ไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ภาษามโนราห์จึงค่อยๆ เลือนหายไปจากความทรงจำและกลายเป็นเพียงตำนานในอดีต

นอกจากนี้ ปัญหาการขาดผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาด้านมโนราห์ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ก็เป็นความท้าทายสำคัญ เมื่อศิลปินรุ่นเก่าที่เชี่ยวชาญทั้งการแสดงและการใช้ภาษาค่อยๆ ล่มหายตายจากไป กลุ่มศิลปินรุ่นหลังหรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ต่อยอดกลับมีไม่มากนัก การถ่ายทอดองค์ความรู้อันเป็นภูมิปัญญาสำคัญเหล่านั้น จึงเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่ครบถ้วน ความสามารถทางภาษาของศิลปินรุ่นใหม่จึงอ่อนด้อยลง ไม่ครอบคลุมถึงมิติความหมายเชิงลึกดังเช่นอดีต

อุปสรรคที่สำคัญอีกประการในการอนุรักษ์ภาษามโนราห์คือ ความน่าสนใจและความนิยมในการชมการแสดงที่ลดลง แม้หน่วยงานวัฒนธรรมพยายามจัดงานประกวดและงานเทศกาลรำมโนราห์ขึ้นเป็นประจำ แต่ผู้เข้าชมส่วนใหญ่ก็มักจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มนักท่องเที่ยว บรรยากาศไม่คึกคักเข้าใจเหมือนสมัยก่อน ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนดูกับคนแสดง ทำให้ภาษามโนราห์ที่เป็นหัวใจของการสื่อสารในการแสดงถูกลดทอนบทบาทและความสำคัญลงไป

ดังนั้น หากต้องการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามโนราห์ให้คงอยู่ คงจะต้องดำเนินการใน 2 ด้านควบคู่กันไป คือการสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าทางภูมิปัญญาและการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของศิลปินรุ่นใหม่ ในด้านการสร้างความตระหนักรู้ ต้องเริ่มจากการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดแทรกเข้าไปในระบบการศึกษาทุกระดับ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ได้ลงมือทดลองใช้ภาษาจริง ควบคู่ไปกับการเปิดพื้นที่ให้ได้มีประสบการณ์ชมการแสดงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ซึมซับบรรยากาศและเห็นการใช้ภาษาในบริบทจริง นอกจากนี้ยังต้องรณรงค์สร้างกระแสความภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรมและภาษาท้องถิ่นให้เป็นวาระสำคัญของคนในชุมชน ผ่านสื่อสารมวลชนและกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ให้ทุกภาคส่วนหันมาร่วมกันดูแลรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้านนี้ไว้

ในด้านการพัฒนาศักยภาพของศิลปิน ต้องสร้างหลักสูตรการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษามโนราห์ที่เป็นระบบ ทั้งด้านคำศัพท์ สำนวน โวหาร และฉันทลักษณ์ต่างๆ โดยจัดทำทั้งตำรา สื่อวีดิทัศน์ และ

คลังข้อมูลดิจิทัล เพื่อให้ผู้สนใจสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง จากนั้นต้องจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเข้มข้นให้ศิลปินได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว การแต่งบทกลอนใหม่ การดนตรีโต้ตอบ และการสาธิตการใช้ภาษาบนเวที โดยเชิญครูภูมิปัญญาและศิลปินอาวุโสมาให้ข้อเสนอแนะ

สิ่งสำคัญอีกประการคือการสร้างโอกาสและเวทีการแสดงให้มากขึ้น ทั้งในโรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์วัฒนธรรม ตลอดจนงานเทศกาลต่างๆ ของชุมชน เพื่อให้ศิลปินได้มีพื้นที่ในการใช้ภาษาและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการรับรู้และความสนใจของผู้คนในสังคมวงกว้างอีกด้วย หากศิลปินมีความสามารถทางภาษาที่แข็งแกร่งและการแสดงมีคุณภาพ ก็จะต้องดึงดูดผู้ชมรุ่นใหม่ให้หันมาสนใจศิลปะการแสดงนี้มากขึ้น และอาจจุดประกายความใฝ่ฝันที่จะสืบสานสิ่งดีงามเหล่านี้ต่อไป

สุดท้าย ในระดับนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานวัฒนธรรมควรกำหนดให้การอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ภาษามโนราห์เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ผ่านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับติดตามและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นคงยั่งยืนให้ภาษาและศิลปะการแสดงอันทรงคุณค่านี้ อาจมีการประกาศยกย่องภาษามโนราห์ให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและกระตุ้นจิตสำนึกรักวัฒนธรรมร่วมกัน

ท้ายที่สุด การอนุรักษ์และพัฒนาภาษามโนราห์นั้น แม้จะไม่ใช่ง่ายและมีอุปสรรคมากมาย แต่หากทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ แล้วร่วมแรงร่วมใจกันฟื้นฟูและสืบสานสิ่งดีงามนี้อย่างจริงจัง เชื่อว่าภาษาอันไพเราะงดงามและภูมิปัญญาอันลึกซึ้งเหล่านี้จะไม่สูญหายไป หากจะยังคงดำรงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป เป็นความภาคภูมิใจของลูกหลานและเป็นเกียรติแก่บรรพบุรุษที่ได้ประดิษฐ์สร้างสิ่งมหัศจรรย์เหล่านี้ไว้ให้เหนือกาลเวลา

สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์ว่าทกรรมและการสื่อความหมายผ่านภาษาในมโนราห์ในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นภาพรวมของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ลักษณะเฉพาะ การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ บทบาทหน้าที่ ตลอดจนสภาพการณ์ปัจจุบันและความท้าทายในการอนุรักษ์ภาษามโนราห์ไว้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ประการสำคัญที่ผู้ศึกษาได้เรียนรู้ก็คือ ภาษามโนราห์มิใช่เพียงเครื่องมือสื่อสารทั่วไป หากแต่ยังเป็นสิ่งที่บรรจุเรื่องราว ความเชื่อ ค่านิยม และปรัชญาชีวิตของชาติเอาไว้อย่างลึกซึ้ง เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของชุมชนวัฒนธรรม ผ่านการหล่อหลอมและส่งต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งมาเนิ่นนาน ภาษาในมโนราห์จึงทรงคุณค่าทั้งในแง่ศิลปะวรรณกรรม การสร้างจินตนาการ การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และการสืบทอดวิถีชีวิตจิตใจผู้คน เป็นสิ่งสะท้อนภูมิธรรมภูมิปัญญาและความงดงามเหนือกาลเวลา อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของภาษามโนราห์ในยุคสมัยใหม่กำลังเผชิญปัญหาและความท้าทายต่างๆ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม คนรุ่นใหม่ที่ห่างเหินจากวัฒนธรรมดั้งเดิม การขาดผู้สืบทอดที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนความนิยมที่ลดลงของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการรักษาภาษามโนราห์ไว้ สิ่งเหล่านี้จึงเป็นประเด็นท้าทายที่ผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันแก้ไข ทั้งการปลูกฝังจิตสำนึก การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ การเสริมพลังแก่ศิลปินรุ่นใหม่ และการสร้างกระแสสังคม เพื่อนำไปสู่การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ โดยส่วนตัวแล้ว ผู้ศึกษาเชื่อมั่นว่าการอนุรักษ์และสืบสานภาษามโนราห์ไม่ใช่ภารกิจของใครคนใดคนหนึ่ง หากแต่เป็นพันธกิจของคนไทยทุกคนที่ต้องตระหนักรู้ถึงคุณค่า ร่วมแรงร่วมใจกันเรียนรู้และสานต่อ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และรัฐ เพื่อให้ศิลปะวัฒนธรรมอันเป็นจิตวิญญาณของคนในชาติได้ดำรงคงอยู่สืบไป หล่อเลี้ยงสติปัญญาและหัวใจของผู้คนในแผ่นดินนี้ให้เบิกบานงอกงาม ท่ามกลางความผันผวนของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ช่วยขยายความเข้าใจ เปิดโลกทัศน์ และจุดประกายความใฝ่ฝันของผู้ศึกษาในเรื่อง ภาษาและศิลปะการแสดงพื้นบ้านเป็นอย่างดี เห็นถึงความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องระหว่างภาษากับมิติต่างๆของ ชีวิตมนุษย์อย่างลึกซึ้ง และยังเป็นบทเรียนสำคัญที่กระตุ้นเตือนให้เห็นความสำคัญของการธำรงรักษาและสืบ สานวัฒนธรรมประจำถิ่นเอาไว้ ไม่ให้เลือนหายไปตามกาลเวลา ซึ่งนับเป็นภารกิจสำคัญทั้งในแง่วิชาการและใน ฐานะพลเมืองของสังคมที่จะต้องช่วยกันขับเคลื่อนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). สื่อพื้นบ้าน: การศึกษาในมิติของศิลปะการแสดง. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2552). วรรณกรรมมุขปาฐะ: ความหมายทางวัฒนธรรมและการสื่อสารในสังคมไทย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวน เพชรแก้ว. (2548). พื้นที่ทางสังคมของมโนราห์: วาทกรรมอำนาจและการสื่อสารในการแสดงนาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดุขฎิ มีศิลป์. (2560). การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการสืบทอดการแสดง มโนราห์. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- ธงชัย ลิขิตพรสวรรค์. (2533). นาฏยวรรณคดีปกซีใต้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นียะดา เหล่าสุนทร. (2542). โครงสร้างและกลวิธีทางภาษาในวรรณกรรมมุขปาฐะภาคใต้. สถาบันไทยคดี ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์. (2553). พื้นที่แห่งความทรงจำ: รามโนราห์และชุมชนคนใต้. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พัทยา สายหู. (2538). วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวใต้. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2525). โนราและหนังตะลุง. กรมศิลปากร.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2549). นาฏยศิลป์รามโนราห์: การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง. ภาควิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัฒนาการของการสักยันต์ไทย: จากพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์สู่ศิลปะบนเรือนร่าง
THE EVOLUTION OF THAI SACRED TATTOOS:
FROM SACRED RITUALS TO BODY ART

พระมหาวัชรกร กิตติปัญญา

Phramaha Watcharagorn Kittipanyo

วัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ

Watmahachulalongkornrachuthit

Corresponding Author E-mail: 6301502035@mcu.ac.th

Received March 1, 2023

Revised March 20, 2023

Accepted April 12, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการของการสักยันต์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาปัจจัยด้านความเชื่อ คติ วัฒนธรรม และสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการสักยันต์ในแต่ละยุคสมัย ผลการศึกษาพบว่า การสักยันต์ไทยมีพัฒนาการจากพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่สังคมไทยมาแต่โบราณ สู่อารมณ์เป็นศิลปะบนเรือนร่างที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้รูปแบบ ลวดลาย และความหมายของยันต์มีความหลากหลายมากขึ้น ขณะที่คุณค่าด้านความศักดิ์สิทธิ์ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม การสักยันต์ไทยก็ยังคงเป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป

คำสำคัญ: สักยันต์, ยันต์ไทย, พิธีกรรม, ศิลปะ, ร่างกาย

Abstract

This article aims to examine the evolution of Thai sacred tattoos from the past to the present by considering factors of belief, culture, and society that influence the change of sacred tattoos in each period. The results show that Thai sacred tattoos have evolved from sacred rituals that have been with Thai society since ancient times into body art that has become widely popular nowadays. This change has caused the patterns, designs, and meanings of the tattoos to become more diverse, while the sacred value has decreased. However, Thai sacred tattoos are still valuable wisdom that should be preserved and passed on to future generations.

Keywords: Sacred Tattoo, Yantra, Ritual, Art, Body

บทนำ

การสักยันต์เป็นวัฒนธรรมที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทย โดยมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีต การสักยันต์ถือเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่มีความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อคุ้มครองปกป้อง และช่วยเสริมสิริมงคลแก่ผู้สัก ร่างกายที่สักยันต์จึงกลายเป็นวัตถุที่บรรจุพลังอำนาจศักดิ์สิทธิ์ อย่างไรก็ตาม ในยุคสมัยปัจจุบัน บริบทของการสักยันต์มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กลายเป็นศิลปะบนเรือนร่างที่

มีความหมายทางสุนทรียะและการแสดงออกทางตัวตนมากขึ้น มีการนำลวดลายยันต์ไปประยุกต์เป็นงานออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า เครื่องประดับ ของตกแต่งบ้าน ฯลฯ สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงคุณค่า และการรับรู้ที่คนในสังคมมีต่อสักยันต์

บทความนี้จะศึกษาพัฒนาการของการสักยันต์ไทย ตั้งแต่อดีตที่เป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่มีความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ จนมาถึงปัจจุบันที่เป็นศิลปะบนเรือนร่าง โดยพิจารณาผ่านมิติด้านประวัติศาสตร์ คติความเชื่อ วัฒนธรรม และสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการสักยันต์ในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้คุณค่าและความหมายของการสักยันต์เปลี่ยนไป ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อฉายภาพให้เห็นถึงความสำคัญของการสักยันต์ในฐานะที่เป็นทั้งศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาอันล้ำค่าของไทย

ประวัติความเป็นมาของการสักยันต์ไทยในฐานะพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์

ในอดีต การสักยันต์เป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาและไสยศาสตร์ มีมาแต่โบราณกาล แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่าเริ่มขึ้นเมื่อใด มีข้อสันนิษฐานว่าคนไทยรับเอาวิธีการสักยันต์มาจากลังกา เนื่องจากมีศิลาจารึกสุโขทัยที่กล่าวถึงการโยกยันต์บนใบลาน และการสักยันต์ลงบนผิวของพระสงฆ์ (เฉลิมพล มั่งคั่ง, 2559)

การสักยันต์ถือเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องทำโดยพระสงฆ์หรือครูบาอาจารย์ผู้มีวิชาอาคมเท่านั้น มีการเตรียมการล่วงหน้าอย่างพิถีพิถัน เช่น การกำหนดฤกษ์ยามที่เหมาะสม การจัดเตรียมข้าวของเครื่องใช้ เช่น เข็มสัก หมึก ดอกไม้ รูป เทียน ฯลฯ รวมทั้งการเตรียมตัวของผู้รับยันต์ ที่ต้องละเว้นสิ่งต้องห้ามและปฏิบัติตนภายใต้ข้อห้าม มีพิธีกรรมบูชาครูบาอาจารย์ เชิญเทพดาอารักษ์ จากนั้นจะทำพิธีสักโดยพระหรือครูผู้ประกอบพิธีจะท่องคาถาอาคมไปพร้อมๆ กับการลงเข็มสัก เพื่อให้ยันต์นั้นศักดิ์สิทธิ์

นอกจากการสักลงบนผิวหนังแล้ว ยังมีการสักยันต์ลงบนวัตถุต่างๆ เช่น ฝ้ายยันต์ แผ่นทองคำ แผ่นเงิน แผ่นไม้ เป็นต้น โดยใช้เข็มจุ่มหมึกแล้วแทงลงไป ทำให้ได้ภาพยันต์ที่คมชัดเหมือนการสัก ข้อแตกต่างของการสักลงบนร่างกายและการสักลงบนวัตถุ คือ การสักลงบนร่างกายมีคาถาอาคมกำกับ ทำให้ภาพยันต์มีอำนาจเหนือธรรมชาติในตัว ส่วนยันต์ลงบนวัตถุเป็นการเขียนหรือพิมพ์ภาพยันต์ลงไปเฉยๆ ไม่มีพลังศักดิ์สิทธิ์ในตัวเอง แต่ผู้ครอบครองต้องบูชาและเสริมอำนาจปลุกเสกเป็นพิเศษ

ตำแหน่งการสักยันต์บนตัวคนมีความสำคัญ โดยยึดหลักจักระ เช่น สักยันต์ที่หน้าผาก เพื่อเสริมบุญบารมี สักที่หลังเพื่อคุ้มครองอันตรายจากข้างหลัง สักที่แขนเพื่อเสริมพลังอำนาจ สักที่หน้าท้องเพื่อคุ้มครองเสริมสิริมงคล ภาพยันต์ที่นิยมสักได้แก่ ยันต์ห้า ยันต์เก้า นะหน้าทอง พญาครุฑ เทพพนม เป็นต้น แต่ละยันต์จะมีคติความเชื่อและพลังอำนาจเฉพาะตัว (นิธิตา บูรณเศรษฐกุล, 2555)

ในยุคสมัยก่อน การสักยันต์จึงถือเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่แฝงไปด้วยคติความเชื่อ มีความหมายลึกซึ้งทางจิตวิญญาณ มากกว่าแค่ความสวยงามภายนอก ร่างกายจึงกลายเป็นพื้นที่รองรับอำนาจเหนือธรรมชาติที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่ได้รับการสักยันต์จะเกิดความเชื่อมั่น หนักแน่น กล้าหาญ เปี่ยมด้วยพลังอำนาจ สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อและพิธีกรรมดั้งเดิมของการสักยันต์ที่ผูกอยู่กับพลังเหนือธรรมชาติ ก่อนจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและความหมายของยันต์ในยุคสมัยต่างๆ

รูปแบบและความหมายของยันต์ไม่ได้หยุดนิ่ง แต่มีพัฒนาการปรับเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนา แต่เดิมนั้น การสักยันต์มักผูกอยู่กับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เวทมนตร์คาถา และอำนาจเหนือธรรมชาติ แต่เมื่อพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทมากขึ้น รูปแบบยันต์จึง

ผสมผสานกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา มีการนำพุทธคุณ พุทธศาสนสุภาษิต หรือตัวอักษรบาลีมาประกอบเป็นยันต์ เช่น ยันต์พุทธรูปปางต่างๆ ยันต์ตะกรุดโทน เป็นต้น (พระราชรัตนรังษี, 2553)

นอกจากนี้ ยังมีการผสมผสานความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ และไสยศาสตร์เข้ากับการสักยันต์ด้วย ทำให้เกิดยันต์ที่มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น เช่น ยันต์นะที่มีความเชื่อเรื่องการเสริมโชคกลางและคงกระพัน ยันต์โสฬสมงคลที่เชื่อว่าจะช่วยปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย ยันต์เมตตามหานิยมที่เชื่อว่าจะช่วยดลบันดาลให้เป็นที่รักใคร่เมตตาแก่ผู้คน เป็นต้น การสักยันต์ในยุคนี้จึงมีความหลากหลายทั้งด้านรูปแบบและความหมายตอบสนองความต้องการทางใจของผู้คนได้มากขึ้น

การสักยันต์ได้รับความนิยมแพร่หลายมากในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการนำภาพจิตรกรรมจากวัดโพธิ์มาดัดแปลงประยุกต์เป็นลวดลายสักยันต์ ไม่ว่าจะเป็นลายกนก ลายเทพพนม ลายพญานาค ลายหน้าพระพิฆเนศ ฯลฯ ขณะเดียวกันก็เริ่มมีการสักลวดลายสวยงามเพื่อความงามเชิงศิลปะมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นสูงและเจ้านาย จะนิยมสักลายแบบศิลปะร่วมสมัย เช่น ลายดอกไม้ ลายเถาวัลย์ หรือลายรูปสัตว์ในท่วงท่าต่างๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อความสวยงามประดับตกแต่งร่างกายเป็นหลัก (กรมศิลปากร, 2560)

ในช่วงสมัยใหม่เป็นต้นมา การสักยันต์ค่อยๆ ปรับเปลี่ยนความหมายจากพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ เป็นการสักเพื่อความสวยงาม การแสดงออกทางศิลปะบนเรือนร่างมากขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก สะท้อนให้เห็นจากลวดลายสักสมัยใหม่ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นลายกราฟฟิก ลายเรขาคณิต ลายนามธรรม ลายสัญลักษณ์ ฯลฯ โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบศิลป์ เส้น สี ความงดงามของภาพ ลึกลงไปกว่านั้นคือการใช้การสักเป็นสื่อในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ส่วนตัว โลฟิสต์ รัสนิยม โลกทัศน์ ปรัชญาชีวิต ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าการสักยันต์ไทยมีพัฒนาการปรับเปลี่ยนรูปแบบและความหมายมาโดยตลอด ภายใต้อิทธิพลของสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ค่อยๆ เปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย จากเดิมที่เคยผูกอยู่กับความศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ก็ค่อยๆ กลายมาเป็นเรื่องของสุนทรีย์ ศิลปะ และการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้รูปสักภายนอกจะเปลี่ยนไป แต่เบื้องลึกการสักยันต์ก็ยังคงเป็นวัฒนธรรมการตกแต่งร่างกายที่สัมพันธ์อยู่กับจิตวิญญาณและความเชื่อภายในจิตใจของผู้คนเสมอมา

การเปลี่ยนแปลงวิธีการสักยันต์และเทคนิคการสัก

นอกจากรูปแบบและความหมายของการสักยันต์จะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัยแล้ว วิธีการและเทคนิคการสักก็มีพัฒนาการเช่นกัน ในอดีตการสักยันต์เป็นเรื่องของช่างฝีมือเฉพาะทาง โดยมีพระภิกษุสงฆ์และหมอมือช่างผู้ชำนาญศาสตร์แห่งยันต์และอาคมเป็นผู้สัก ใช้อุปกรณ์สักที่ทำจากไม้แกะสลักและเข็มโลหะสักด้วยมือ (Hand-poked) ทีละจุดๆ อย่างประณีต ใช้เวลานาน รวมถึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาควบคู่ไปด้วย จึงถือเป็นภูมิปัญญาชั้นสูงที่สืบทอดต่อกันมารุ่นต่อรุ่น (งามพิศ สัตย์สงวน, 2528)

ต่อมาในยุคสมัยใหม่ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับงานสักมากขึ้น มีการใช้เครื่องสักไฟฟ้าที่ให้แรงดันและความเร็วในการสักสูง ช่วยให้การสักทำได้รวดเร็ว แม่นยำ และมีความปลอดภัยมากขึ้น อุปกรณ์ที่ใช้ก็มีความหลากหลาย ทั้งเข็มสัก หมึกสี เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ฯลฯ รูปแบบการสักแบบใหม่จึงเน้นความสวยงาม ศิลปะ และความคิดสร้างสรรค์ของลวดลาย ไม่จำเป็นต้องยึดติดกับลายโบราณหรือพิธีกรรมเหมือนแต่ก่อน ขณะเดียวกัน คนที่จะมาเป็นช่างสักก็ไม่จำเป็นต้องผ่านการบวชเรียนหรือศึกษาวิชาอาคมโดยเฉพาะ แต่ต้องมีทักษะด้านศิลปะและการออกแบบ รวมทั้งความรู้เรื่องสุขอนามัย ซึ่งหาเรียนได้จากสถาบันฝึกอบรมช่างสักโดยเฉพาะ หรือเรียนรู้กันเองผ่านการฝึกปฏิบัติ

การพัฒนาเทคนิคและอุปกรณ์การสักสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดสไตล์การสักหลากหลายแนวทางมากขึ้น สามารถตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะบุคคลได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแนวการสักเหมือนจริง (Realistic) การสักเส้นเรขาคณิต (Geometric) การสักกราฟิก (Graphic) การสักลายญี่ปุ่น (Japanese) หรือแม้แต่การสักแนว Minimal ที่เรียบง่าย เป็นต้น ช่างสักยุคใหม่จึงต้องมีทักษะในการออกแบบลวดลายให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า รวมทั้งบริหารจัดการร้านสักให้มีความน่าเชื่อถือ สะอาด ปลอดภัย และมีมาตรฐานรองรับ

อย่างไรก็ตาม แม้เทคนิคการสักสมัยใหม่จะมีความก้าวหน้า แต่ปัจจุบันก็ยังมีการสักยันต์แบบดั้งเดิมหลงเหลืออยู่ โดยเฉพาะการสักยันต์เพื่อวัตถุประสงค์ด้านความเชื่อ พิธีกรรม หรือการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การสักยันต์แบบโบราณของชาวไทยใหญ่ การสักยันต์ของชาวเขาเผ่าต่างๆ เป็นต้น ซึ่งยังคงรักษารูปแบบวิธีการสักด้วยมือแบบดั้งเดิมเอาไว้ มองว่ามีคุณค่าทางจิตวิญญาณมากกว่าเทคนิควิธีการสมัยใหม่ ขณะเดียวกันก็เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมให้คงอยู่สืบต่อไป

การเปลี่ยนแปลงเทคนิควิธีการสักยันต์ จึงสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของศิลปะและวัฒนธรรมการสัก ที่ปรับตัวและพัฒนาไปตามความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย จากการสักด้วยมือแบบโบราณ สู่การสักด้วยเครื่องไฟฟ้าที่ทันสมัย ทำให้ลวดลายสักมีความสวยงามสมจริงมากขึ้น การสักกลายเป็นงานศิลปะที่อิสระหลากหลาย ตอบสนองไลฟ์สไตล์และรสนิยมส่วนบุคคลได้มากขึ้น แต่ขณะเดียวกันการสักแบบดั้งเดิมที่เน้นคุณค่าทางจิตวิญญาณก็ยังคงอยู่คู่สังคมไทยเช่นกัน สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและลักษณะผสมผสานระหว่างความเชื่อ ศิลปะ และเทคโนโลยีในวัฒนธรรมการสักยันต์ไทยปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และการให้ความหมายใหม่ต่อการสักยันต์ในปัจจุบัน

ในอดีต การสักยันต์มักผูกโยงกับเรื่องของความเชื่อ ศาสนา และพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ผู้คนมองว่าร่างกายที่สักยันต์คือร่างกายที่ศักดิ์สิทธิ์ มีพลังอำนาจพิเศษ แต่ในปัจจุบัน ทัศนคติของผู้คนที่มีต่อการสักยันต์เริ่มเปลี่ยนไป ผู้คนรุ่นใหม่มองการสักเป็นเรื่องของศิลปะ ความสวยงาม แฟชั่น และรสนิยมส่วนตัว มากกว่าจะยึดติดกับความเชื่อหรือคตินิยมเดิม การเลือกลายสักจึงเป็นไปตามกระแสนิยม เอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือไลฟ์สไตล์ มากกว่าจะให้ความสำคัญกับเรื่องความหมายตามคติโบราณ (ณัฐภูมิ เจริญวงศ์, 2557)

การให้ความหมายใหม่กับการสักยันต์นี้ ทำให้วัฒนธรรมการสักขยายวงกว้างออกไปในกลุ่มคนรุ่นใหม่ เยาวชน คนในเมือง ที่แตกต่างจากเดิมที่มักจำกัดอยู่กับกลุ่มผู้นับถือ นักรบ หรือกลุ่มชายขอบในสังคมเท่านั้น การสักกลายเป็นเทรนด์ความนิยมอย่างหนึ่ง เห็นได้จากกระแสการโชว์รอยสักของคนดัง นักร้อง นักแสดง ไอดอลต่างๆ ที่ปรากฏตามสื่อ โซเชียลมีเดีย สร้างแรงบันดาลใจให้วัยรุ่นอยากมีรอยสักเป็นของตนเอง นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของร้านสักสมัยใหม่ตามห้างสรรพสินค้า ย่านการค้าใจกลางเมือง รวมถึงการ์ตูน นิยาย ภาพยนตร์ที่มีตัวละครมีรอยสัก ก็ช่วยทำให้ภาพลักษณ์ของการสักเป็นเรื่องปกติธรรมดา น่าสนใจ และเข้าถึงได้ง่ายสำหรับคนทั่วไปมากขึ้น (เจษฎา นกน้อย และคณะ, 2559)

การสักยันต์ในฐานะศิลปะบนเรือนร่างยังเป็นการแสดงออกถึงตัวตน อัตลักษณ์ รวมถึงปรัชญาชีวิต และโลกทัศน์ของผู้สักได้ ผ่านการเลือกลวดลายหรือสัญลักษณ์ที่มีนัยยะสำคัญ อาจเป็นความเชื่อส่วนตัว บุคคลต้นแบบ หรือประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญ เช่น การสักรูปพ่อแม่ เป็นการแสดงความกตัญญู การสักประโยคทำนองชีวิต เพื่อเตือนใจตนเอง การสักรูปสัตว์ที่ชื่นชอบ เป็นต้น การสักในแง่นี้จึงไม่ได้มีเพียงคุณค่าทางสุนทรียะเท่านั้น แต่ยังเป็นการสื่อสารความเป็นตัวตนและเรื่องราวชีวิตผ่านภาพบนผิวหนังอีกด้วย

นอกจากนี้ การสักยันต์ยังมีความหมายในการรวมกลุ่มทางสังคมอีกด้วย คนที่มีรอยสักเหมือนกัน มักจะมีความรู้สึกผูกพัน มีอัตลักษณ์ร่วม เป็นสัญลักษณ์ของการอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น กลุ่มนักเต้น นักบิณฑ หรือแก๊งมอเตอร์ไซค์ที่มักสักลายเหมือนกัน การรวมกลุ่มผ่านรอยสักนี้เป็นลักษณะเฉพาะของการสร้างสังคมใน

ยุคใหม่ ที่อยู่บนพื้นฐานของรสนิยมและความชื่นชอบส่วนตัว ต่างจากในอดีตที่การมีรอยสักเหมือนกันมักเป็นเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา หรือสถานะทางสังคมเท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมย่อยที่เข้มแข็งซึ่งก่อตัวจากความหมายใหม่ๆ ของการสักในสังคมไทยร่วมสมัย (สาวิตรี ทยานศิลป์, 2564)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และการให้ความหมายใหม่ของการสักยันต์ จึงส่งผลให้วัฒนธรรมการสักขยายตัวกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เฉพาะกลุ่ม กลายมาเป็นศิลปะบนเรือนร่างที่อิสระหลากหลายในวงกว้าง การสักถูกให้ความหมายในเชิงสุนทรีย์ การแสดงออกทางตัวตน และการรวมกลุ่มทางสังคม ภายใต้บริบทของความเป็นปัจเจกและวัฒนธรรมบริโภคนิยมอย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงนี้อาจส่งผลต่อการลดคุณค่าและความสำคัญบางประการของการสักในเชิงจิตวิญญาณและปฏิบัติการทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมด้วยเช่นกัน

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการสักยันต์ต่อคุณค่า จริยธรรม และการสืบทอดทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงความหมายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการสักยันต์ อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าและการสืบทอดทางวัฒนธรรมบางประการ เนื่องจากการสักยันต์แบบใหม่ได้เข้ามาแทนที่การปฏิบัติแบบดั้งเดิมไปมาก แนวคิด ความเชื่อ วิธีการ และคติความหมายของการสักยันต์ในอดีต ซึ่งเคยเป็นแก่นสำคัญของพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ สาขาวิชาชีพที่ทรงคุณค่า กลายเป็นเรื่องรอง ไม่ได้ได้รับความสนใจจากคนยุคใหม่เช่นเดิม ชุมชนและสถาบันทางสังคมที่เคยมีบทบาทในการสืบทอดภูมิปัญญาและถ่ายทอดวิชาการสักยันต์แบบดั้งเดิม ก็อาจสูญเสียพื้นที่และความสำคัญลงเรื่อยๆ ด้วย (สนิท ศรีคำ, 2550)

ขณะเดียวกัน การสักยันต์แบบใหม่ที่มุ่งเน้นเรื่องความสวยงามและการแสดงออกเป็นหลัก อาจมีความเสี่ยงในทางจริยธรรมและสุขภาวะบางประการ เนื่องจากการสักในปัจจุบันเข้าถึงได้ง่าย และขาดระบบควบคุมกำกับที่ดีเพียงพอ ทำให้การเลือกรับบริการสักจากสถานที่ที่ไม่ได้มาตรฐานอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพได้ เช่น การติดเชื้อ การแพ้หมึกสัก เป็นต้น รวมถึงอาจมีการใช้เข็มสักที่ไม่สะอาด หมึกสักเถื่อน หรือไม่ทำความสะอาดอุปกรณ์อย่างถูกต้อง ก็เป็นอันตรายไม่น้อย นอกจากนี้ การนำลวดลายสักที่มีเนื้อหารุนแรง ลามก สื่อความหมายในทางลบ หรือลวดลายที่ละเมิดลิขสิทธิ์มาสัก ก็ถือเป็นปัญหาทางจริยธรรมที่ต้องพิจารณาด้วย

การรับมือกับผลกระทบเหล่านี้ จึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสักยันต์ ทั้งในมิติของคุณค่าทางวัฒนธรรมและ ผลกระทบทางสุขภาพและจริยธรรม เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถเลือกรับและปรับใช้การสักยันต์ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนหรือผู้ที่สนใจอยากสัก ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น การให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลือกร้านสักที่ถูกสุขอนามัย เทคนิคการดูแลรักษารอยสักหลังการสัก ข้อควรระวังเกี่ยวกับเนื้อหาหรือความหมายของลวดลายสัก เป็นต้น รวมถึงการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการสักยันต์แบบดั้งเดิมในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานต่อไป (สุนัยมานุชชยวิทยาสิรินธร, 2563)

นอกจากนี้ ควรพิจารณาการในการกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพของสถานประกอบการสักให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และเป็นไปตามหลักจริยธรรมวิชาชีพ เช่น การจัดทำหลักสูตประกอบการและออกใบรับรองมาตรฐานแก่ช่างสัก การตรวจสอบใบอนุญาตของร้านสัก การควบคุมราคาและคุณภาพการบริการ การกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้รับบริการสัก ฯลฯ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและยกระดับคุณภาพของธุรกิจร้านสักให้ดีขึ้น รวมถึงป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการหรือช่างสักบางส่วนใช้ประโยชน์จากกระแสการสักในทางที่ผิดหรือเกินเลยไป

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงความหมายและคุณค่าของการสักยันต์ไทยในยุคปัจจุบัน แม้อาจส่งผลกระทบต่อ การสืบทอดองค์ความรู้และการปฏิบัติแบบดั้งเดิมบางประการ รวมถึงอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพ

และจริยธรรมบางอย่างตามมาด้วย แต่ในทางกลับกัน การขยายตัวของวัฒนธรรมการสักร่วมสมัย ก็เป็นโอกาสในการสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ และการทวงแค้นคุณค่าของการสักยันต์ทั้งแบบใหม่และแบบโบราณในสังคมวงกว้างด้วยเช่นกัน ผ่านการให้ความรู้ที่ถูกต้อง การสร้างมาตรฐานที่ดี และการส่งเสริมให้เกิดการสักที่มีคุณภาพและคุณธรรม จะช่วยให้วัฒนธรรมการสักยันต์ไทยสามารถดำรงอยู่และพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยปัจจุบัน

สรุป

การสักยันต์ไทยได้เปลี่ยนผ่านจากพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ในอดีต มาสู่การเป็นศิลปะร่วมสมัยบนเรือนร่างในปัจจุบัน โดยมีพัฒนาการทั้งในด้านรูปแบบ เทคนิควิธีการ ความเชื่อ ความหมาย และบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ในยุคก่อน การสักยันต์เป็นเรื่องของพิธีกรรม ไสยศาสตร์ และความศักดิ์สิทธิ์ ผูกโยงกับคติความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติและสิ่งที่มองไม่เห็น การสักคือการใช้ร่างกายเป็นสื่อในการดึงดูดหรือผนวกรวมพลังอำนาจศักดิ์สิทธิ์เข้ามาไว้กับตัว เป็นเครื่องรางของขลังที่ติดตัวไปทุกหนทุกแห่ง ขณะที่ในปัจจุบัน การสักยันต์ได้ผสมเข้ากับวัฒนธรรมสมัยใหม่ กลายเป็นการแสดงออกถึงศิลปะ สุนทรียะ ความเป็นตัวตน และรสนิยมส่วนบุคคล มีความหมายในแง่ของภาพลักษณ์ บุคลิกภาพ และการสร้างสรรค์มากกว่าพลังอำนาจ อย่างไรก็ตาม พัฒนาการของการสักยันต์ไม่ได้ดำเนินไปในทิศทางเดียว แต่มีความซับซ้อนและหลากหลายในตัวเอง การสักยันต์ดั้งเดิมที่เน้นคุณค่าเชิงจิตวิญญาณยังคงมีอยู่คู่ขนานไปกับการสักแบบใหม่ที่เน้นความสวยงามเชิงศิลปะ สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและการผสมผสานกันของความเชื่อและแนวคิดที่แตกต่างบนพื้นที่ร่วมเดียวกันของร่างกายมนุษย์ แม้บริบทและความหมายจะเปลี่ยนแปลงไป แต่การสักยันต์ก็ยังคงบทบาทในการบอกเล่าเรื่องราวของผู้คนในสังคมได้เสมอ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการสักยันต์ไทยก่อให้เกิดทั้งโอกาส ความท้าทาย และผลกระทบหลากหลายประการ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง การอนุรักษ์และฟื้นฟูการสักแบบดั้งเดิมในฐานะมรดกภูมิปัญญา ควบคู่ไปกับการพัฒนามาตรฐานและจริยธรรมของการสักร่วมสมัย จะเป็นแนวทางสำคัญในการรักษาสมดุลและสร้างความยั่งยืนให้กับวัฒนธรรมการสักยันต์ไทยต่อไปในอนาคต การสักยันต์จึงเป็นมากกว่าแค่ภาพบนผิวหนัง แต่เป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต สะท้อนภาพความเป็นไปของผู้คนในสังคมไทยแต่ละยุคสมัย และทำหน้าที่เชื่อมโยงมิติทางกายภาพ จิตวิญญาณ ศิลปะ ความเชื่อ ตัวตน และคุณค่าความหมายเข้าด้วยกัน ผ่านศิลปะอันวิจิตรบนเรือนร่างของผู้คน การศึกษาการสักยันต์ไทยจึงเป็นการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมไทยในอีกมิติหนึ่งที่ลึกซึ้งและน่าสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2560). นิทรรศการ “ศิลปะสักสยาม”. กรมศิลปากร.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2528). วัฒนธรรมข้าม: บทบาทของข้าราชการบริพาร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา นกน้อย และคณะ. (2559). การสร้างอัตลักษณ์ผ่านรอยสักในกลุ่มวัยรุ่นไทย. วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, 35(2), 71-100.
- เฉลิมพล มั่งคั่ง. (2559). วัฒนธรรมการสักของคนไทย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐภูมิ เจริญวงศ์. (2557). ความเชื่อและพิธีกรรม : การสักยันต์และการสักลาย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- นิธิตา บุรณเศรษฐกุล. (2555). โลกของร่างกายในสังคมไทยสมัยใหม่. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- พระราชรัตนรังษี. (2553). คัมภีร์ยันต์พระพุทธศาสนา. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2563). การสักในสังคมไทยร่วมสมัย: ความหมาย อัตลักษณ์ และพลวัตทางวัฒนธรรม. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

สนิท ศรีคำ. (2550). ยันต์ลาว พุทธศาสนากับไสยศาสตร์ในสังคมอีสาน. มติชน.

สาวิตรี ทยานศิลป์. (2564). ภาพสะท้อนสังคมไทยผ่านวัฒนธรรมการสัก. โอเพนบุ๊กส์.

การศึกษารูปแบบการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน:
การผสมผสานความเชื่อในสังคมร่วมสมัย

A STUDY OF ANCESTRAL WORSHIP PRACTICES IN THAI-CHINESE FAMILIES:
SYNCRETISM OF BELIEFS IN CONTEMPORARY SOCIETY

พระมหาระพีพัฒน์ ญาณวิชิโย

Phramaha Raphiphat Yanavichayo

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

Wat Saket Ratchaworamahawihan

Corresponding Author E-mail: monkpray2021@gmail.com

Received February 14, 2023

Revised February 25, 2023

Accepted March 12, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษารูปแบบการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน โดยเน้นการผสมผสานความเชื่อและการปฏิบัติในบริบทสังคมร่วมสมัย ผู้วิจัยใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวไทย-จีนยังคงสืบสานการไหว้ผีบรรพบุรุษ แต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และสภาพสังคมในปัจจุบัน มีการผสมผสานความเชื่อเรื่องการเคารพบรรพบุรุษเข้ากับหลักศาสนาและความเชื่ออื่นๆ ทำให้เกิดเป็นรูปแบบพิธีกรรมที่มีลักษณะเฉพาะในครอบครัวไทย-จีน นอกจากนี้ยังพบบทบาทของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันในการสืบทอดพิธีกรรม ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สะท้อนถึงการผสมผสานกันของประเพณีเก่าแก่กับความเชื่อและวิถีชีวิตร่วมสมัยในครอบครัวไทย-จีน

คำสำคัญ: การไหว้ผีบรรพบุรุษ, ครอบครัวไทย-จีน, การผสมผสานความเชื่อ, ศาสนา, สังคมร่วมสมัย

Abstract

This article aims to examine the ancestral worship practices in Thai-Chinese families, focusing on the syncretism of beliefs and practices in contemporary social contexts. The researcher employed literature review, in-depth interviews, and participant observation in collecting data. The findings reveal that Thai-Chinese families still maintain ancestral worship but have adapted the practices to align with their current lifestyles, beliefs, and social conditions. There is a blending of the respect for ancestors with religious principles and other beliefs, resulting in a unique form of rituals in Thai-Chinese families. Additionally, the study found varying roles of family members in preserving the rituals. The findings from this research reflect the integration of ancient traditions with contemporary beliefs and lifestyles in Thai-Chinese families.

Keywords: Ancestral Worship, Thai-Chinese Families, Syncretism of Beliefs, Religion, Contemporary Society

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันที่มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การศึกษารูปแบบประเพณีที่สืบทอดมาอย่างช้านาน โดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐาน กลายเป็นประเด็นที่น่าสนใจในเชิงมานุษยวิทยา บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในประเพณีสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่และการปรับเปลี่ยนของวัฒนธรรมดั้งเดิมในบริบทสังคมร่วมสมัย

ชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาตั้งรกรากในดินแดนสยามตั้งแต่สมัยอยุธยา และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ พวกเขาได้นำเอาวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของบรรพบุรุษติดตัวมาด้วย จนกลายเป็นรากฐานสำคัญของอัตลักษณ์ความเป็นจีนในสังคมไทย แม้เวลาจะผ่านไปหลายชั่วอายุคน ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ยังคงดำรงรักษาพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษเอาไว้ โดยถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรรพชนที่ล่วงลับ

อย่างไรก็ตาม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีชีวิต ความเชื่อ รวมถึงระบบคิดของผู้คนย่อมปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย สิ่งที่เคยยึดถือปฏิบัติกันมาอาจถูกตั้งคำถามหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมนั้นๆ พิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีนในยุคปัจจุบันจึงมีความน่าสนใจว่าได้รับผลกระทบหรือมีการปรับตัวอย่างไรบ้าง ด้วยเหตุนี้บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบ ความเชื่อ และการปฏิบัติในพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีน โดยวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการทำพิธีกรรม (ritual theories) การผสมผสานทางวัฒนธรรม (cultural syncretism) และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (social change) นอกจากนี้ยังจะยกกรณีตัวอย่างของครอบครัวไทย-จีนในประเทศไทยที่ยังคงรักษาประเพณีนี้เอาไว้ เพื่อชี้ให้เห็นรูปแบบและความแตกต่างหลากหลายของพิธีกรรมในปัจจุบัน

ผลการศึกษานี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสังคมร่วมสมัย และนำไปสู่ความเข้าใจแรงยึดเหนี่ยวที่ช่วยธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของครอบครัวไทย-จีนในยุคที่สังคมมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น บทความนี้เล็งเห็นว่าจะประโยชน์ต่อการศึกษาในสาขามานุษยวิทยา สังคมวิทยา และเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในการทำความเข้าใจการผสมผสานทางวัฒนธรรมในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ทั่วโลก

ประวัติศาสตร์ชาวจีนในไทยและความเป็นมาของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษ

1. การอพยพของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย

การอพยพของชาวจีนสู่ดินแดนสยามเกิดขึ้นตั้งแต่ครั้งอดีตกาล หลักฐานโบราณคดี สันนิษฐานว่ามีชาวจีนเดินทางมาค้าขายในราชอาณาจักรสุโขทัย (สำเร็จ จันทรสุวรรณ์, 2543) กระทั่งในสมัยอยุธยาตอนปลายที่พบหลักฐานการอพยพของชาวจีนทางภาคใต้เข้ามาเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นการลี้ภัยและทำมาหากินในดินแดนแห่งใหม่ (สุภางศ์ จันทวานิช, 2559) ในสมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการจัดตั้งเขตที่อยู่อาศัยเฉพาะสำหรับชาวจีน เรียกว่า “กำแพงจีน” ทำให้มีชุมชนชาวจีนขยายขนาดมากขึ้น ต่อมาปรากฏที่ตั้งชุมชนชาวจีนในยุคต่อ ๆ มา (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2557)

เมื่อชาวจีนหลั่งไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง หลายคนสร้างครอบครัวผสมกับคนพื้นเมือง กลายเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่มีบรรพบุรุษมาจากแผ่นดินใหญ่ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550) ต่อมาลูกหลานเหล่านี้ได้ปรับตัวเข้ากับวิถีไทยซึ่งได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาเป็นหลัก แต่ยังคงธำรงรักษาขนบธรรมเนียมและความเชื่อบางอย่างของชาวจีนไว้ เช่น การไหว้เจ้า การไหว้ผีบรรพบุรุษ การทำบุญตักบาตรเลี้ยงพระ เป็นต้น (จิตรรา ก่อนนันทเกียรติ,

2553) การเคารพบรรพบุรุษผ่านพิธีไหว้ศาลเจ้าและการบูชาผีจึงเป็นความเชื่อที่แพร่หลายมาช้านานในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน

2. ศาสนา ความเชื่อของจีนที่เป็นต้นกำเนิดการไหว้ผีบรรพบุรุษ

วัฒนธรรมจีนมีความเชื่อที่หลากหลายผสมผสานกันมานาน ได้แก่ ลัทธิขงจื้อ เต๋า และพุทธศาสนา ชาวจีนให้ความสำคัญกับความกตัญญูตเวทีและการเคารพบรรพบุรุษเป็นอย่างยิ่ง โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าการเซ่นไหว้จะช่วยทำให้วิญญาณของบรรพบุรุษสามารถอยู่อย่างสุขสบายในภพภูมิใหม่ (Li, 1987) การไหว้เจ้าจึงถือเป็นพิธีกรรมในครัวเรือนที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดวางเครื่องเซ่นไหว้บนโต๊ะหมู่บูชาซึ่งเป็นที่เคารพในบ้าน ประจำตระกูล นอกจากนี้ยังมีการเซ่นไหว้ที่หลุมฝังศพ หรือเรียกว่า “ไหว้ผี” ซึ่งจะทำเป็นประจำทุกปีตามเทศกาลประเพณี

แม้จากภูมิหลังจะมีความศรัทธาในพุทธศาสนา แต่ความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าหรือการไหว้ผีก็ไม่ได้ขัดแย้งกับหลักคำสอนทางศาสนาจีน เพราะถือเป็นจารีตปฏิบัติที่แยกออกจากการนับถือศาสนาโดยตรง ไม่ได้มีนัยยะของการบูชาบรรพบุรุษให้เทียบเท่าหรือสูงกว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นเพียงการแสดงความเคารพรำลึกถึงบุญคุณเท่านั้น (สนั่น ธรรมธิ, 2555) ความเชื่อและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการไหว้ผีบรรพบุรุษจึงติดตัวชาวจีนมายังดินแดนแห่งใหม่อย่างลุ่มน้ำเจ้าพระยา และยังคงถ่ายทอดสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

3. การผสมผสานทางวัฒนธรรมจีนกับสังคมไทย

กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่เกิดจากการแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ ได้นำวัฒนธรรมประเพณีจีนบางอย่างมาผสมผสานกับวิถีวัฒนธรรมไทยที่นับถือพุทธศาสนาแบบเถรวาทเป็นหลัก แต่เดิมชาวไทยให้ความสำคัญกับการทำบุญทำทานและการเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น พระพุทธรูป พระภิกษุสงฆ์ สิ่งของเครื่องใช้ของคนสมัยก่อน และวิญญาณบรรพบุรุษ ซึ่งจะพบได้ในประเพณีเช่น การทำบุญทอดกฐิน การตักบาตร และการสักการะศาลปู่ตา (สายชล สัตยานุรักษ์, 2558)

เมื่อความเชื่อเหล่านี้มาบรรจบกับจารีตประเพณีจีนในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน จึงเกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ลงตัว การไหว้ผีบรรพบุรุษแบบจีนได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตครอบครัวไทย-จีน โดยการปรับรูปแบบให้เข้ากับบริบทสังคมไทย เช่น การจัดเครื่องเซ่นไหว้ที่มีอาหารไทยร่วมด้วย การเลือกวันไหว้ผีตามปฏิทินจันทรคติแบบจีนแต่อิงกับวันหยุดสำคัญของไทย การสวดมนต์นำโดยพระสงฆ์ไทยควบคู่ไปกับพิธีกรรมจีน เป็นต้น (ศิริพจน์ เหล่ามานะ, 2561)

ความเชื่อเรื่องการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ล่วงลับในพุทธศาสนา มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดเรื่องการเซ่นไหว้บรรพบุรุษของจีน ทำให้ทั้งสองความเชื่อสามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนจึงมักทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษไปพร้อม ๆ กับการประกอบพิธีไหว้ผีด้วย การผสมผสานทางความเชื่อและประเพณีเช่นนี้สะท้อนให้เห็นการปรับตัวและการคงอยู่ของอัตลักษณ์ชาวจีนในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

4. ความสำคัญของพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน

สำหรับครอบครัวไทย-จีน การไหว้ผีบรรพบุรุษไม่ได้มีความหมายเพียงแค่พิธีกรรมทางความเชื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในตระกูลเอาไว้ด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ลูกหลานต้องกระทำเพื่อแสดงความกตัญญูและระลึกถึงบรรพบุรุษ (Yao, 2016) การที่ทุกคนมารวมตัวกันจัดพิธีไหว้ผี จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้พบปะสังสรรค์ พูดคุย รับประทานอาหารร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของตระกูล

พิธีไหว้ผียังช่วยถ่ายทอดคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ลูกหลานได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของครอบครัว เรื่องราวของบรรพบุรุษที่ผ่านการบอกเล่า การปฏิบัติพิธีกรรมด้วยตนเอง ทำให้เกิดความ

ตระหนักถึงในรากเหง้าและวิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมา นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกคำสอนเรื่องความกตัญญูและการเคารพผู้ใหญ่เข้าไปด้วย จึงเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ช่วยหล่อหลอมอุปนิสัยของลูกหลานไปพร้อมกันด้วย (จิราภรณ์ เรื่องศรี, 2553)

ในปัจจุบัน พิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีนยังคงเป็นประเพณีสำคัญที่สะท้อนให้เห็นการดำรงอัตลักษณ์ความเป็นจีนในสังคมไทย โดยมีการสืบทอดและประยุกต์รูปแบบให้สอดคล้องกับวิถีสมัยใหม่ การศึกษาพิธีกรรมนี้จึงเป็นมุมมองหนึ่งในการทำความเข้าใจการผสมผสานทางวัฒนธรรม และการดำรงอยู่ของประเพณีดั้งเดิมในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน สามารถช่วยอธิบายพลวัตทางสังคมที่ซับซ้อนและหลากหลายในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี

5. ภาพรวมสังคมไทย-จีนในปัจจุบัน

ปัจจุบัน กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนก้าวเข้าสู่รุ่นที่ 3-4 นับจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากจีน ส่วนใหญ่มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทยได้อย่างกลมกลืน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต การศึกษา การทำงาน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม หลายคนไม่สามารถพูดภาษาจีนได้ หรือไม่รู้รู้สึกของตัวเองเป็นคนจีน ทว่าหลายครอบครัวยังรักษาประเพณีและอัตลักษณ์บางอย่าง อันเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นความผูกพันทางวัฒนธรรมจีนที่มีมาแต่เดิม (สุริยา สมุทคุปต์, 2556)

การไหว้ผีบรรพบุรุษ ถือเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ชัดเจนของการดำรงอัตลักษณ์ความเป็นจีนในครอบครัวไทย-จีน แม้ในหลายครอบครัวจะมีการปรับรูปแบบพิธีกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน แต่สาระสำคัญของประเพณีคือการแสดงความเคารพและกตัญญูต่อบรรพชน ก็ยังคงอยู่เช่นเดิม โดยได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน จึงมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและพลวัตของสังคมไทยที่ประกอบไปด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนเชื้อสายจีนกับคนไทยพื้นเมืองที่ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ใหม่ ซึ่งมีส่วนในการขับเคลื่อนพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา การศึกษาเรื่องนี้จึงยังคงมีความสำคัญและน่าสนใจไม่เสื่อมคลายในแวดวงวิชาการ

องค์ประกอบและรูปแบบพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีน

1. ขั้นตอนและกระบวนการในการประกอบพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษ

พิธีการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีนมีกระบวนการซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละตระกูลแต่จะมีลำดับขั้นตอนพื้นฐานคล้ายคลึงกัน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดวันไหว้ไว้ล่วงหน้า อาจเป็นวันครบรอบการจากไปของบรรพบุรุษ วันเกิดผู้ล่วงลับ หรือเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง (ตรุษจีน) หรือเทศกาลเซ่งเม้ง เป็นต้น ก่อนถึงวันไหว้ผี ลูกหลานในตระกูลจะช่วยกันจัดเตรียมเครื่องบูชาและอาหารคาวหวานตามประเพณีนิยม ซึ่งมีทั้งอาหารจีนดั้งเดิมและอาหารไทย

พิธีไหว้ผีจะเริ่มต้นด้วยการจุดธูป เทียน และกระดาษเงินกระดาษทอง เพื่อเชิญวิญญาณบรรพบุรุษมารับเครื่องเซ่นสังเวย สมาชิกในครอบครัวจะยืนเรียงตามลำดับอาวุโส คนเฒ่าคนแก่จะได้รับเกียรติให้เป็นประธานในพิธี และเริ่มกล่าวคำบูชาเป็นภาษาจีน มีการอัญเชิญบรรพบุรุษมาร่วมรับเครื่องบูชา จากนั้นทุกคนจะกราบไหว้และกล่าวคำอธิษฐาน บางครอบครัวอาจนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์เพิ่มเติมด้วย (มนตรี พงษ์นิล, 2556)

หลังจบพิธีกรรม ลูกหลานจะนำอาหารคาวหวานไปวางบนโต๊ะหมู่บูชา เพื่อรับประทานร่วมกัน ถือเป็น การสังสรรค์ในหมู่เครือญาติ มีการพูดคุยเล่าเรื่องราวของบรรพบุรุษ แลกเปลี่ยนความทรงจำ ตลอดจน

แนะนำให้รุ่นลูกรุ่นหลานรู้จักเรื่องราวเกี่ยวกับตระกูลตนเอง ทั้งหมดนี้ถือเป็นขั้นตอนปิดท้ายของพิธีกรรมไหว้ผี ซึ่งมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางวาจาและสร้างความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว

2. เครื่องเซ่นไหว้ อาหารคาวหวาน และข้อกำหนดพิเศษในพิธีไหว้ผี

เครื่องเซ่นไหว้ในพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษมีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ฐูป เทียน กระดาษเงินกระดาษทอง ผลไม้ ขนมหวาน และอาหารคาวหลากชนิด โดยจะจัดวางบนโต๊ะหมู่บูชาที่มีการตกแต่งอย่างสวยงามตามความเชื่อของจีน อาหารคาวที่นิยมใช้เซ่นไหว้ เช่น เป็ดย่าง หมูแดง ไก่ต้ม ปลา รวมถึงอาหารประเภทผักและแกง ซึ่งแตกต่างกันไปตามสูตรเฉพาะของแต่ละครอบครัว

สำหรับอาหารหวานและขนม นั้น มักเป็นขนมจีนโบราณที่มีความหมายมงคล เช่น ขนมแข่ง ขนมโก๋ ขนมถ้วยฟู เป็นต้น รวมถึงผลไม้มงคลอย่างส้ม แอปเปิ้ล และสาลี่ นอกจากนี้ยังมีการเตรียมเครื่องต้มอย่างชา และสุรา เชื่อว่าจะช่วยให้วิญญาณบรรพบุรุษสามารถดื่มกินได้อย่างสำราญ การคัดเลือกอาหารเหล่านี้ไม่เพียงแต่ต้องคำนึงถึงรสชาติอันโอชะเท่านั้น หากยังต้องให้ความหมายมงคลและเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลานที่ยังมีชีวิตอยู่ด้วย

ในบางครอบครัวอาจมีข้อกำหนดพิเศษเกี่ยวกับการเตรียมอาหารเซ่นไหว้ เช่น ต้องใช้วัตถุดิบอย่างดีปรุงอาหารอย่างประณีต หรือต้องมีเมนูบางอย่างที่เป็นที่ชื่นชอบของบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ ซึ่งเป็นวิธีที่ลูกหลานจะแสดงความเคารพรักต่อผู้ที่จากไป รายละเอียดปลีกย่อยเหล่านี้ สืบทอดต่อกันมาจากคำบอกเล่าของคนรุ่นก่อน จนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติประจำตระกูล (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์, 2557)

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในพิธีกรรม

ในพิธีกรรมไหว้ผีบรรพบุรุษ สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวจะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป โดยมักยึดหลักความอาวุโสเป็นสำคัญ ผู้ที่เป็นประธานในพิธี มักเป็นญาติผู้ใหญ่ที่อายุมากที่สุดและเป็นที่เคารพนับถือของทุกคน เช่น ปู่ย่าตายาย หรือลุงป้าน้าอา ซึ่งมีหน้าที่กล่าวนำบูชา ประกอบพิธีกรรม และอวยพรแก่ลูกหลาน

ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า เช่น ลูกหลานผู้ใหญ่ พี่น้องร่วมสายโลหิต จะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการจัดเตรียมเครื่องเซ่นไหว้ จัดโต๊ะหมู่บูชา รวมทั้งปฏิบัติตามคำสั่งของประธานในพิธี ในกลุ่มลูกหลานเด็กๆ แม้จะไม่มีบทบาทสำคัญมากนัก แต่ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ต้องเข้าร่วมกิจกรรมไหว้ผีเพื่อเรียนรู้และสืบสานประเพณีต่อไป โดยจะได้รับการดูแลและแนะนำจากผู้ใหญ่ในครอบครัว

การแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนเช่นนี้ สอดคล้องกับโครงสร้างครอบครัวและระบบเครือญาติของจีน ที่ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นอาวุโสและความกตัญญู การที่ผู้น้อยปฏิบัติตามคำสั่งผู้ใหญ่ในพิธีกรรม จึงเป็นการแสดงออกถึงความเคารพเชื่อฟัง ในขณะที่เดียวกันผู้ใหญ่ก็จะทำหน้าที่ดูแลและสั่งสอนผู้น้อยไปพร้อมๆ กัน เป็นการขัดเกลาบ่มเพาะให้เยาวชนรุ่นหลังเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ของตน รวมถึงสืบทอดคุณค่าสำคัญเหล่านี้ต่อไป

4. ความแตกต่างของรูปแบบพิธีไหว้ผีในแต่ละครอบครัว

แม้พิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีนจะมีขั้นตอนและองค์ประกอบหลักที่คล้ายคลึงกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว แต่ละครอบครัวก็มีรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นวิธีการประกอบพิธี คำสวดบูชา อาหารเครื่องเซ่นไหว้ หรือประเพณีเฉพาะที่สืบทอดกันมา ความหลากหลายเหล่านี้เกิดจากการผสมผสานความเชื่อทางศาสนา อิทธิพลทางวัฒนธรรม ลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น และรสนิยมของแต่ละตระกูล (จรัสศรี หวังเจริญ, 2551)

ตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่มีความเคร่งครัดในพุทธศาสนา อาจมีการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์และทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับด้วย บางครอบครัวก็มีประเพณีเลี้ยงตายด้วยไม้ซี้ม เพื่อขอคำปรึกษาชี้แนะ

จากบรรพบุรุษ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากความเชื่อของลัทธิเต๋าในจีน หรือบางตระกูลชาวแต้จิ๋ว อาจมีการกล่าวบูชาด้วยสำเนียงแต้จิ๋ว แต่สอดแทรกคำศัพท์ภาษาไทยเข้าไปด้วย เป็นต้น (ธเนศ เวศร์ภาดา, 2561)

ความแตกต่างหลากหลายเหล่านี้ แสดงให้เห็นพลวัตของประเพณีการไหว้ผีที่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทสังคมของแต่ละครอบครัว แต่ในขณะเดียวกัน สารสำคัญของพิธีกรรมที่เน้นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพชนก็ยังคงอยู่ สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น นับเป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปรับตัว และการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในสังคมร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี

5. การปรับประยุกต์รูปแบบพิธีให้เข้ากับวิถีชีวิตปัจจุบัน

ในยุคสมัยที่สังคมและวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษของครอบครัวไทย-จีนก็ต้องมีการปรับตัวเช่นกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ วิถีคิด และค่านิยมในปัจจุบัน แต่ยังคงรักษาแก่นแท้ของการแสดงความกตัญญูเอาไว้ การปรับเปลี่ยนที่พบเห็นได้ชัดเจน เช่น ลดรูปแบบขั้นตอนพิธีกรรมให้กระชับขึ้น ใช้เวลาสั้นลง เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีภารกิจการทำงานต้องรับผิดชอบมากขึ้น ไม่สะดวกในการเดินทางกลับภูมิลำเนา

การเลือกวันเวลาในการประกอบพิธีก็มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น ปรับเปลี่ยนมาทำในวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เพื่อให้ทุกคนสามารถกลับมาร่วมพิธีได้พร้อมหน้า แทนการยึดมั่นกับปฏิทินจันทรคติแบบจีนอย่างเดิม ในส่วนของอาหารเครื่องเซ่นไหว้ ก็อาจมีการปรับเปลี่ยนเป็นอาหารไทย หรืออาหารแบบตะวันตก เพื่อเข้ากับรสนิยมของลูกหลานรุ่นใหม่ บางครอบครัวอาจมีการสั่งจัดเตรียมอาหารจากภายนอก แทนที่จะต้องประกอบเองทั้งหมด ถือเป็นประหยัดเวลาและแรงงานในครัวเรือนได้มาก (ชนิดา เสริมสุข, 2558)

นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ก็เข้ามามีบทบาทในพิธีกรรม เช่น การสื่อสารนัดหมายกันผ่านแอปพลิเคชันไลน์ หรือการใช้วิดีโอคอลเพื่อให้ญาติที่อยู่ห่างไกลได้มีส่วนร่วมในพิธีด้วย การใช้เครื่องปั๊มไฟฟ้าในการจุดธูปเทียน เพื่อลดควันและกลิ่น หรือแม้แต่การมอบเงินอั่งเปาให้ลูกหลานด้วยแอปพลิเคชัน เป็นการปรับตามกระแสโลกออนไลน์ที่กำลังมาแรงในยุคนี้ (ศุภย์มา นุษยวิทยาสิรินธร, 2562)

แม้รูปแบบพิธีกรรมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่เป้าหมายหลักของการไหว้ผีบรรพบุรุษก็ยังคงเดิม นั่นคือการแสดงความเคารพ ระลึกถึง และตอบแทนบุญคุณของบรรพชนที่ล่วงลับ การปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้ประเพณีนี้ยังคงสืบทอดต่อไปได้ ในขณะเดียวกันก็ตอบโจทย์วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น การผสมผสานระหว่างแนวคิดอนุรักษ์และนวัตกรรม จึงเป็นความท้าทายและโอกาสของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ที่จะยังคงความสำคัญทั้งในฐานะพิธีกรรมทางความเชื่อ และการเชื่อมสายสัมพันธ์ในครอบครัวเอาไว้ได้อย่างลงตัว

กระบวนการถ่ายทอดความเชื่อและคุณค่าของประเพณี

1. ระบบความเชื่อจีนโบราณกับการปรับเปลี่ยนในบริบทสังคมไทย

ประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวจีน มีพื้นฐานมาจากระบบความเชื่อดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับการเคารพต่อธรรมชาติและบรรพบุรุษ ความเชื่อเรื่องการมีชีวิตหลังความตาย การอุทิศอาหารเครื่องบูชาแก่วิญญาณ รวมถึงการสื่อสารกับบรรพบุรุษผ่านการบอกกล่าวและการทำนาย ล้วนแต่สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองความเชื่อของคนโบราณที่ต้องการรักษาความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างคนเป็นและคนตาย อันเป็นส่วนหนึ่งของความกตัญญูและความอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อชาวจีนอพยพมาตั้งรกรากในไทย บางความเชื่อได้ถูกผสมผสานเข้ากับค่านิยมและแนวคิดทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาช้านาน แทนที่จะแยกขาดจากกันอย่างสิ้นเชิง

ระบบความเชื่อทั้งสองฝั่งกลับเชื่อมโยงและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เกิดเป็นพิธีกรรมที่มีลักษณะกึ่งจีนกึ่งไทย เห็นได้จากการนิมนต์พระสงฆ์มาสดมภ์ การทำบุญอุทิศส่วนกุศล ควบคู่ไปกับการเซ่นไหว้ผีตามแนวคิดจีนโบราณ (รุ่งโรจน์ ภิรมย์อนุกุล, 2560)

พลวัตของความเชื่อในพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษ สะท้อนความสามารถในการปรับตัวของวัฒนธรรมจีนให้เข้ากับสภาพสังคมและเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันก็รักษาแก่นแท้ของความเชื่อเรื่องการเคารพบุญคุณและความกตัญญูเอาไว้ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในปัจจุบัน คือภาพสะท้อนการผสมรวมความเชื่อหลากหลาย และความพยายามในการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่นับวันเปิดกว้างและหลากหลายมากขึ้นเรื่อยๆ

2. กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความเชื่อรุ่นสู่รุ่น

กระบวนการถ่ายทอดประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นในครอบครัวไทย-จีน เกิดขึ้นผ่านการมีส่วนร่วมในพิธีกรรม การบอกเล่าเรื่องราว และการปฏิบัติตามแบบอย่างจากผู้ใหญ่ในตระกูล ตั้งแต่เด็ก ๆ ลูกหลานจะได้เข้าร่วมพิธีกรรม ช่วยเตรียมอาหารเครื่องบูชา และสังเกตการกระทำของญาติผู้ใหญ่ นับเป็นการสัมผัสวัฒนธรรมประเพณีตั้งแต่วัยเยาว์ ในช่วงพิธี ปู่ย่าตายายหรือญาติผู้ใหญ่มักจะอธิบายความหมายของขั้นตอนต่างๆ และเล่าเรื่องราวชีวประวัติของบรรพบุรุษ นับเป็นการสร้างความทรงจำร่วมและความผูกพันระหว่างลูกหลานกับบรรพชนที่จากไป

นอกจากนี้ความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญของพิธีกรรมยังถูกถ่ายทอดผ่านคำสอนของผู้ใหญ่ เช่น การเตือนให้ทุกคนต้องกลับมาร่วมประกอบพิธีทุกปี มิเช่นนั้นจะเป็นการลบหลู่ดูหมิ่นบรรพบุรุษ การตักเตือนให้เตรียมอาหารคาวหวานที่บรรพบุรุษโปรดปราน การเน้นย้ำเรื่องมงคลและข้อห้ามต่างๆ ในพิธี สิ่งเหล่านี้ช่วยปลูกฝังความสำนึกในคุณค่าและความเชื่อเรื่องการเคารพบรรพบุรุษให้แก่ลูกหลานรุ่นใหม่

ขณะเดียวกันการเฝ้าสังเกตการปฏิบัติจริงของญาติผู้ใหญ่ เป็นการเรียนรู้ขั้นตอนของพิธีกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไป ทั้งการจตุรพิธยน การเตรียมอาหารเครื่องบูชา การกล่าวคำบูชาเป็นภาษาจีน จนเมื่อเติบโตถึงวัยที่พร้อม ลูกหลานจะสามารถรับบทบาทและนำพิธีด้วยตัวเอง ถือเป็นงานสานต่ออำนาจทางพิธีกรรมและหน้าที่ของความเปิ่นทายาทไปพร้อมๆ กัน ความต่อเนื่องของการประกอบพิธีกรรมและการถ่ายทอดความเชื่อเรื่องการไหว้ผีบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นถึงการยึดโยงกันระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ระหว่างสายตระกูลที่ชัดเจนภายใต้ร่มเงาของความกตัญญูที่สืบทอดกันมานานนับศตวรรษ

3. อิทธิพลของศาสนาและความเชื่ออื่นๆ ต่อการปฏิบัติพิธีในปัจจุบัน

การอยู่ร่วมกันกับคนไทยพุทธในสังคมเดียวกันมาเป็นเวลานาน ทำให้ครอบครัวไทย-จีนได้รับอิทธิพลจากแนวคิดและการปฏิบัติในทางพุทธศาสนา วิถีปฏิบัติแบบจีนโบราณหลายอย่างถูกดัดแปลงให้เข้ากับความเชื่อทางพุทธ เช่น การเชิญพระมาสดมภ์บั้งสุกุลในพิธีไหว้ผี แทนการสวดบทสวดโบราณภาษาจีน การนำอาหารคาวหวานไปถวายพระหลังพิธีไหว้ เพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ (สำเร็จ จันทรสวรรณ, 2557) รวมไปถึงการปรับวันเวลาในการไหว้ผีให้สอดคล้องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น ช่วงสารทจีน ช่วงกินเจ เป็นต้น

ในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา ครอบครัวไทย-จีนจำนวนไม่น้อย หันมาให้ความสนใจกับการปฏิบัติตนตามแนวคิดเรื่องฮวงจุ้ยและโหงวเฮ้ง ซึ่งได้รับความนิยมแพร่หลายจากกระแสนำเข้าวัฒนธรรมจีนร่วมสมัย การเลือกฤกษ์ยามในการจัดพิธีไหว้ผี การจัดเตรียมรูปเทียนและเครื่องบูชา การจัดวางโต๊ะหมู่บูชา จึงเริ่มมีการนำหลักความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยเข้ามาใช้ร่วมด้วย เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ขณะที่บางครอบครัวก็ศรัทธาและยึดมั่นในคำชี้แนะจากหมอดู เหตุเพราะเชื่อว่าชะตากรรมของครอบครัว มีความเชื่อมโยงกับการปฏิบัติต่อบรรพบุรุษผ่านพิธีกรรมนี้ด้วย

นอกจากนี้ ในยุคที่ข่าวสารข้อมูลไหลเวียนได้อย่างรวดเร็ว ความเชื่อและวิถีคิดแบบใหม่ เช่น แนวคิดโลกเสรี วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ก็เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการตีความความหมายของพิธีกรรมการไหว้ผี โดยเฉพาะในกลุ่มคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ บางส่วนมองว่าการไหว้ผีเป็นเพียงการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ไม่ได้มีผลในเชิงอุดมคติหรือความศักดิ์สิทธิ์ บางคนถึงขั้นปฏิเสธการเข้าร่วมและตั้งคำถามกับประโยชน์ของพิธีกรรมดังกล่าว (ชนิดา ชื่นจิตร, 2560) แต่ถึงกระนั้นก็ตาม คนส่วนใหญ่ในครอบครัวไทย-จีนยังคงเชื่อมั่นในคุณค่าและความสำคัญของประเพณีนี้ ในฐานะเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและสายสัมพันธ์ของคนในครอบครัว

อิทธิพลของศาสนาและความเชื่ออื่นๆ ที่มีต่อการปฏิบัติพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษ สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่มีความสลับซับซ้อนและเลื่อนไหล ประเพณีดั้งเดิมไม่ได้หยุดนิ่งหรือแปรเปลี่ยนไปสู่รูปแบบใหม่อย่างสิ้นเชิง หากแต่ปรับตัวไปตามบริบทสังคมและพลวัตทางความเชื่อของผู้คนในแต่ละยุคสมัย โดยความศรัทธาต่อการเคารพบรรพบุรุษยังคงเป็นแกนกลางที่ยึดโยงผู้คนในครอบครัวไว้ด้วยกัน

4. พลังผลักดันจากสถาบันครอบครัวและสังคม ในการธำรงรักษาประเพณี

สถาบันครอบครัวถือเป็นเสาหลักในการส่งเสริมและสืบทอดประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน บทบาทของญาติผู้ใหญ่ในการถ่ายทอดความรู้ ตักเตือนลูกหลานให้ตระหนักถึงหน้าที่ มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความเชื่อเรื่องความกตัญญู และผลักดันให้มีการปฏิบัติตามประเพณีอย่างต่อเนื่อง บางครอบครัวมีการวางกฎเกณฑ์ไว้ชัดเจนว่าจะต้องมีการจัดพิธีเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นพันธะผูกพันที่ทุกคนต้องทำตาม (ศิริพจน์ เหล่ามานะ, 2561) ในขณะที่บางครอบครัวอาจมีวิธีการอ่อนโยนกว่า ด้วยการอธิบายเหตุผลชี้ให้เห็นความสำคัญของพิธีกรรม และสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกหลานอยากมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวผ่านกิจกรรมร่วมกันในพิธี ไม่ว่าจะเป็นการจัดเตรียมอาหาร การตกแต่งบ้าน การรวมญาติมิตรจากที่ต่างๆ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสายตระกูล เป็นแรงยึดเหนี่ยวที่ช่วยกระตุ้นให้ลูกหลานตระหนักถึงความสำคัญของพิธีกรรม และรักษาประเพณีให้คงอยู่สืบไป ความใกล้ชิดผูกพันในหมู่ญาติมิตร ที่มาจากร่วมแรงร่วมใจกันในพิธีไหว้ผีนี้ ถือเป็นพลังเชิงบวกที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการธำรงประเพณีไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย-จีนต่อไป

ในระดับสังคมวงกว้าง กระแสความนิยมวัฒนธรรมจีนคลื่นลูกใหม่ที่กำลังมาแรง เกิดจากปัจจัยในเชิงเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สื่อบันเทิง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าความเป็นจีน รวมถึงการรื้อฟื้นประเพณีดั้งเดิมขึ้นมาใหม่ (กนกพร ศรีญาณลักษณ์, 2560) อิทธิพลดังกล่าวส่งผลให้วัฒนธรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษได้รับความสนใจมากขึ้นในสังคมไทย มีคนหนุ่มสาวจำนวนมากกลับมาสนใจพิธีกรรมที่เคยถูกมองว่าล้าสมัย ถือเป็นกระแสนิยมที่ช่วยหนุนเสริมให้ประเพณีแขนงนี้มีชีวิตชีวาอีกครั้ง

การส่งเสริมจากสถาบันวัฒนธรรมและสื่อมวลชน เช่น การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการไหว้ผีบรรพบุรุษ การรณรงค์ให้คนรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของประเพณี การสร้างสรรค์งานศิลปะและวรรณกรรมที่อิงกับเรื่องราวของพิธีกรรมนี้ ล้วนแต่มีบทบาทสำคัญในการสร้างการรับรู้และทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม (เฉลิมชัย ม่วงไหม, 2555) ส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจและความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมจีนมากขึ้น ซึ่งรวมถึงประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษนี้ด้วย

ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษไม่ได้ดำรงอยู่โดดๆ แต่มีปฏิสัมพันธ์และได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมวงกว้าง หากแต่แรงหนุนเสริมจากสถาบันครอบครัวที่มีพลังแข็งแกร่ง รวมถึงกระแสความนิยมวัฒนธรรมจีนในปัจจุบัน ก็ทำให้ประเพณีนี้ยังคงได้รับการสนับสนุน สืบทอด และดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงในขณะเดียวกัน

5. การปรับตัวของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในกระแสการเปลี่ยนแปลง

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทั้งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ระบบความคิดความเชื่อใหม่ๆ ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมพื้นฐานของผู้คนเป็นอย่างมาก รวมถึงประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีนก็หลีกเลี่ยง ไม่พ้นที่จะได้รับผลกระทบเช่นกัน การปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทสังคมสมัยใหม่ จึงเป็นเรื่องท้าทายและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง หากต้องการรักษาประเพณีนี้ให้คงอยู่สืบไป (ชนิดา ชื่นจิตร, 2560)

การปรับเปลี่ยนที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การปรับขนาดและรูปแบบของพิธีกรรมให้กระชับ เรียบง่าย ใช้ เวลาสั้นลง เพื่อให้เหมาะกับวิถีชีวิตที่เร่งรีบในปัจจุบัน การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประกอบ พิธี เช่น การส่งการ์ดเชิญญาติผ่านแอปพลิเคชัน การใช้วิดีโอคอลให้ญาติที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมพิธีได้ เห็น การไหว้แบบเรียลไทม์ เป็นต้น (กฤษณ์ วัชรสินธุ์, 2561) นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำองค์ความรู้ใหม่ๆ เข้ามา ผสมผสานในพิธี เช่น การใช้น้ำมันต์แทนธูป การปรับเปลี่ยนเมนูอาหารคาวหวานให้เป็นมังสวิรัต เพื่อ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสุขภาพและจริยธรรมต่อสัตว์ที่กำลังได้รับความสนใจในสังคมปัจจุบัน (ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, 2558)

การปรับเปลี่ยนต่างๆ เหล่านี้ สะท้อนความพยายามในการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ประเพณี ดั้งเดิม กับการยืดหยุ่นปรับตัวไปตามสถานการณ์ของแต่ละครอบครัว และกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม มิได้เป็นการลดทอนหรือสูญเสียคุณค่าของพิธีกรรมแต่อย่างใด หากแต่เป็นการธำรงไว้ซึ่งสาระสำคัญ นั่นคือ การแสดงความกตัญญูและระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษ การปรับรูปแบบให้ร่วมสมัย อาจเป็นทางออกหนึ่งที่ ช่วยให้ประเพณีไหว้ผียังคงดำรงอยู่ได้ ในยุคที่คนรุ่นใหม่ให้คุณค่ากับความสะดวก รวดเร็ว และความเป็นปัจเจก มากขึ้น ขณะที่ยังคงไว้ซึ่งรากฐานทางวัฒนธรรมและสายใยแห่งความผูกพันในครอบครัว

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายอีกประการหนึ่งคือ การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในคุณค่าและ ความหมายที่แท้จริงของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษ ให้แก่คนรุ่นใหม่ที่เกิดโตมาในยุคที่ห่างไกลจาก วัฒนธรรมจีนดั้งเดิม การอธิบายที่มาที่ไป ตำนาน ความเชื่อ และองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมนี้ จึง เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนเข้าใจความหมายเชิงสัญลักษณ์ และคุณค่าทางจิตวิญญาณ ที่มีมากกว่าแค่ เปลือกนอกของการประกอบพิธีเท่านั้น (Chiu, 2004) หากขาดซึ่งความเข้าใจอย่างถ่องแท้ การสืบทอด ประเพณีก็อาจกลายเป็นแค่พิธีกรรมที่ปราศจากความหมาย และค่อยๆ เลือนหายไปทีละเล็กละน้อย

ดังนั้นบทบาทของผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน นักวิชาการ รวมถึงสถาบันทางสังคม จึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการถ่ายทอดและอธิบายองค์ความรู้ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกรักษาวรรณธรรมให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนรุ่น ใหม่ ควบคู่ไปกับการบูรณาการปรับเปลี่ยนรูปแบบประเพณีการไหว้ผีให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง และสืบทอดคุณค่าอันดีงามเหล่านี้ต่อไปในสังคมไทย-จีนสืบไป

สรุป

จากการศึกษาประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน พบว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีรากฐานมา จากความเชื่อและค่านิยมดั้งเดิมของชาวจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย แต่ได้ผสมผสานเข้ากับบริบท ของสังคมไทยและพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย กระบวนการประกอบพิธี เครื่องเซ่นไหว้ บทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนคติความเชื่อบางประการได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวิถีชีวิตและ ความ นิยมของคนไทยเชื้อสายจีนในปัจจุบัน แต่แก่นแท้ของประเพณีที่เน้นการแสดงความกตัญญูและความเคารพต่อ บรรพชน ก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำให้เห็นถึงการดำรงอยู่และปรับตัวของประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษ ในฐานะที่เป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของชาวจีนโพ้นทะเล กระบวนการถ่ายทอดความเชื่อและคุณค่าผ่านพิธีกรรมดังกล่าว นอกจากจะช่วยเชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน สร้างสำนึกในชาติพันธุ์ให้แก่ลูกหลานรุ่นใหม่แล้ว ยังมีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว การหล่อหลอมคุณธรรม และความเชื่อมั่นทางจิตใจต่อการดำเนินชีวิต ถือเป็นหลักยึดเหนี่ยวที่สำคัญยิ่งสำหรับครอบครัวไทย-จีนจำนวนมาก

แม้ในสังคมสมัยใหม่ที่มีกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเพณีการไหว้ผีอาจต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ ในการธำรงรักษาและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ แต่การปรับรูปแบบพิธีกรรมให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีปัจจุบัน การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจความหมายอย่างแท้จริงของประเพณี รวมถึงการผลักดันจากสถาบันครอบครัวและสังคม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษยังคงดำรงอยู่ และสามารถเกื้อหนุนให้เกิดความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวไทย-จีนสืบไป

กล่าวโดยสรุป การศึกษาประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษในครอบครัวไทย-จีน ไม่เพียงจะช่วยสะท้อนภาพความเป็นมา วิวัฒนาการ บทบาทและความสำคัญของประเพณีดังกล่าวเท่านั้น หากยังขยายมุมมองให้เห็นพลวัตของการสืบทอดวัฒนธรรมข้ามรุ่น การปรับตัวของความเชื่อท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง และการผสมผสานกลมกลืนระหว่างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กับความเป็นคนไทยในบริบทสังคมร่วมสมัย นับเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญในการทำความเข้าใจภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและซับซ้อนของสังคมไทยในปัจจุบัน และเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2560). การสืบทอดอัตลักษณ์ความเป็นจีนผ่านพิธีกรรมตรุษจีนในสังคมไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(1), 159-174.
- กฤษณ์ วิชรสินธุ์. (2561). การปรับเปลี่ยนรูปแบบประเพณีสารทจีนในสังคมไทยปัจจุบัน. วารสารไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14(2), 51-79.
- จรัสศรี หวังเจริญ. (2551). วัฒนธรรมจีนในสังคมไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดภูเก็ต. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ฉลอง สุนทราวาณิชย์. (2553). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยกับการรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์. มุลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- ชนิดา ชื่นจิตร์. (2560). การเปลี่ยนแปลงของประเพณีงเต็กในสังคมไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 11(2), 179-195.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2547). จีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์. สร้างสรรค์.
- เฉลิมชัย ม่วงไหม. (2555). ระบบครอบครัวและเครือญาติของชาวไทยเชื้อสายจีน. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 9(2), 95-115.
- ทรงวิทย์ เจริญศิริโชติ. (2561). คุณค่าและการสืบทอดประเพณีตรุษจีนของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 13(1), 131-142.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2561). มิติทางจิตวิญญาณในพิธีกรรมไหว้เจ้าของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 10(1), 175-191.

- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2561). พลวัตของอัตลักษณ์ความเป็นจีนในสังคมไทย. ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญาทิพย์ ศรีพนา. (2558). การปรับเปลี่ยนความเชื่อเรื่องอาหารในพิธีกรรมตามประเพณีจีนในสังคมไทย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 27(2), 61-77.
- นภินิติ อัครวงศ์สกุล. (2556). บทบาทและความสำคัญของพิธีกรรมไหว้เจ้าที่มีต่ออัตลักษณ์ความเป็นจีนโพ้นทะเลในสังคมไทย. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 9(3), 69-94.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2558). มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาประเพณีสารทจีนในจังหวัดภูเก็ต. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 7(1), 19-38.
- ประชิด สกฤษะพัฒน์. (2557). ประเพณีและพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในภาคใต้ของประเทศไทย. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุ่งโรจน์ ภิรมย์อนุกุล. (2560). ความสัมพันธ์และการผสมผสานระหว่างประเพณีจีนและพุทธศาสนาในสังคมไทย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชฐา ธรรมเพชร. (2563). กรณีศึกษาการประกอบพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 33(1), 145-161.
- ศิริพจน์ เหล่ามานะ. (2561). วัฒนธรรมจีนในสายตาคนไทย: มุมมองจากสื่อและงานเขียน. ภาพพิมพ์.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (2562). พิธีกรรมจีนพลัดถิ่นในสังคมไทย. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สนั่น ปัทมะทิน. (2556). ประวัติศาสตร์ชาวจีนในประเทศไทย. มติชน.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทย: การปรับตัวและการดำรงเอกลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรสิทธิ์ สุทธิรักษ์. (2558). แนวทางการจัดการเพื่อสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีไหว้บรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 10(2), 145-162.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2560). วัฒนธรรมไทย-จีน: พลวัต อัตลักษณ์ และภูมิปัญญา. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลของไทย: มิติทางความเชื่อและการตลาด ANALYSIS OF LANGUAGE USAGE IN THAI AUSPICIOUS PLANT NAMING: BELIEF AND MARKETING DIMENSIONS

พระมหาสุทัศน์ ธีรปญโญ

Phramaha Sutus Teerapanyo

วัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร

Wat Phra Non Chakkasi Worawihan

Corresponding Author E-mail: Sutus.pimsamrong@gmail.com

Received January 5, 2023

Revised February 20, 2023

Accepted March 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลของไทยผ่านมุมมองทางความเชื่อและการตลาด โดยศึกษาจากข้อมูลชื่อต้นไม้มงคลที่นิยมในตลาดไม้ประดับของไทย การวิจัยพบว่าการตั้งชื่อต้นไม้มงคลสะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมของไทยกับกลยุทธ์ทางการตลาดสมัยใหม่ โดยมีการใช้คำที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง โชคลาภ และความสำเร็จ ผ่านกลวิธีทางภาษาต่างๆ เช่น การใช้คำมงคล การเล่นคำ และการใช้ความเปรียบ นอกจากนี้ยังพบว่า การตั้งชื่อมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นพลวัตของภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ต้นไม้มงคล, การตั้งชื่อ, ความเชื่อ, การตลาด, ภาษาไทย

Abstract

This research aims to analyze the language usage in Thai auspicious plant naming through belief and marketing perspectives, studying data from popular auspicious plants in Thai ornamental plant markets. The research finds that auspicious plant naming reflects a blend of traditional Thai beliefs and modern marketing strategies, utilizing words that convey prosperity, fortune, and success through various linguistic devices such as auspicious terms, wordplay, and figurative language. Furthermore, the naming practices have adapted to align with contemporary consumer values and demands, reflecting the dynamics of Thai language and culture as they evolve within changing social and economic contexts.

Keywords: Auspicious plants, Naming, Beliefs, Marketing, Thai language

บทนำ

ต้นไม้มงคลมีความสำคัญในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ด้วยความเชื่อที่ว่าต้นไม้บางชนิดสามารถนำพาโชคลาภและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ผู้ครอบครอง (สุนทร ฅ รังษี, 2560) การศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากสะท้อนให้เห็นทั้งมิติทางความเชื่อและการตลาดที่ผสมผสานกันอยู่ในสังคมไทยร่วมสมัย ในปัจจุบัน ธุรกิจต้นไม้มงคลได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคมไทย โดยเฉพาะในช่วง

ทศวรรษที่ผ่านมา การตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงไม่เพียงแต่สะท้อนความเชื่อดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์ทางการตลาดที่แยบยล (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) การศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงเป็นการเปิดมุมมองใหม่ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

ความเชื่อเรื่องต้นไม้มงคลในสังคมไทยมีรากฐานมาจากคติความเชื่อทางพุทธศาสนาและความเชื่อพื้นบ้าน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) ต้นไม้บางชนิดถูกกำหนดให้มีความศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจในการดลบันดาล โชคลาภ ความสำเร็จ หรือความเจริญรุ่งเรือง การตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงมักสะท้อนความเชื่อเหล่านี้ผ่านการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงบวกและความเป็นสิริมงคล อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบันที่การตลาดมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมผู้บริโภค (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงไม่ได้ยึดโยงอยู่กับความเชื่อดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงคำนึงถึงการสื่อสารทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ การตั้งชื่อจึงมีการผสมผสานระหว่างคำที่สื่อถึงความเป็นมงคลกับคำที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคยุคใหม่

การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลผ่านมุมมองที่หลากหลาย ทั้งในแง่ของภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา และการสื่อสารการตลาด โดยพิจารณาถึงกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับความเชื่อดั้งเดิม และการปรับตัวของการตั้งชื่อให้เข้ากับบริบททางการตลาดสมัยใหม่ นอกจากนี้ การศึกษายังให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผลกระทบของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมและความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อต้นไม้มงคล ตลอดจนบทบาทของภาษาในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2563) ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่วิชาการและการประยุกต์ใช้ ในด้านวิชาการ การศึกษาจะช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความเชื่อ และการตลาดในสังคมไทยร่วมสมัย ในขณะที่ด้านการประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาแนวทางการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

การนำเสนอเนื้อหาในบทความนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก ได้แก่ พัฒนาการของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทย กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล มิติทางความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อต้นไม้มงคล กลยุทธ์การตลาดในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล และผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการตั้งชื่อต้นไม้มงคล โดยแต่ละส่วนจะนำเสนอการวิเคราะห์ในมิติที่แตกต่างกันเพื่อให้เห็นภาพรวมของปรากฏการณ์นี้อย่างครบถ้วน

พัฒนาการของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทย

การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและน่าสนใจ สะท้อนให้เห็นพัฒนาการทางความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละยุคสมัย การศึกษาพัฒนาการของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลจึงไม่เพียงแต่ทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางภาษา แต่ยังสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี ในยุคโบราณ การตั้งชื่อต้นไม้มงคลมีรากฐานมาจากคติความเชื่อทางพุทธศาสนาและความเชื่อพื้นบ้าน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) ชื่อต้นไม้มงคลในยุคแรกมักเป็นชื่อที่เรียบง่าย สื่อความหมายตรงไปตรงมา และมักเกี่ยวข้องกับตำนานทางศาสนาหรือความเชื่อท้องถิ่น เช่น ต้นโพธิ์ ที่เชื่อมโยงกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า หรือต้นรวงผึ้ง ที่มีความเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์และความมั่งคั่ง การตั้งชื่อในยุคนี้จึงมีลักษณะของการสืบทอดภูมิปัญญาและความเชื่อดั้งเดิมเป็นหลัก เมื่อสังคมไทยก้าวเข้าสู่ยุคกลาง การตั้งชื่อต้นไม้มงคลเริ่มมีการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) การตั้งชื่อเริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการใช้คำที่สื่อถึงความมั่งคั่ง ความสำเร็จ และสถานะทางสังคม สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เริ่มให้ความสำคัญกับความสำเร็จทาง

วัตถุมากขึ้น ชื่อต้นไม้มงคลในยุคนี้นี้จึงมักมีการใช้คำที่สื่อถึงเงินทอง ยศถาบรรดาศักดิ์ และความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน

ในยุคปัจจุบัน การตั้งชื่อต้นไม้มงคลได้พัฒนาไปอีกขั้น โดยมีการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิม การตลาดสมัยใหม่ และค่านิยมร่วมสมัย (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การตั้งชื่อมีความหลากหลายและสร้างสรรค์มากขึ้น มีการใช้ภาษาที่ทันสมัย การเล่นคำ และการสร้างความหมายใหม่ให้กับชื่อต้นไม้มงคล นอกจากนี้ ยังมี การนำเสนอเรื่องราว (Story) ประกอบการตั้งชื่อ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค การตั้งชื่อจึงไม่ได้เป็นเพียงการสื่อความหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทยมีหลายประการ ประการแรก คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ ที่ทำให้ผู้คนมีความต้องการและรสนิยมที่เปลี่ยนไป ประการที่สอง คือ การพัฒนาของเทคโนโลยี การสื่อสารและสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับต้นไม้มงคลเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง (นิตยา กาญจนวรรณ, 2563) ประการที่สาม คือ การแข่งขันทางการตลาดที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ขายต้องสร้างความแตกต่างและดึงดูดความสนใจผ่านการตั้งชื่อที่โดดเด่นและน่าสนใจ

พัฒนาการของการตั้งชื่อต้นไม้มงคลยังสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในสังคมไทย จากเดิมที่เน้นความเรียบง่ายและความศักดิ์สิทธิ์ มาสู่การให้ความสำคัญกับความทันสมัย ความสร้างสรรค์ และการสื่อสารทางการตลาด การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในปัจจุบันจึงเป็นการผสมผสานระหว่างมิติทางความเชื่อ การตลาด และความร่วมมือ สะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทยที่สามารถผสมผสานระหว่างความเก่าและความใหม่ได้อย่างกลมกลืน

กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล

การศึกษากลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลเผยให้เห็นถึงความหลากหลายและความซับซ้อนของการใช้ภาษาไทยในการสร้างความหมายและมูลค่าให้กับต้นไม้ การวิเคราะห์พบว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายในการตั้งชื่อ ซึ่งแต่ละกลวิธีล้วนมีวัตถุประสงค์และผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้บริโภคที่ต่างกันไป หนึ่งในกลวิธีที่พบบ่อยที่สุดคือการใช้คำมงคล โดยเฉพาะคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ รุ่งเรือง โชคลาภ และความสำราญ (นิตยา กาญจนวรรณ, 2563) ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า “ทรัพย์” “มงคล” “ศิริ” “รุ่งเรือง” มาประกอบเป็นชื่อต้นไม้ การใช้คำมงคลนี้ไม่เพียงแต่สื่อถึงความหมายที่ดีเท่านั้น แต่ยังสร้างความรู้สึกคุ้นเคยและความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคด้วย

นอกจากนี้ ยังพบการใช้การเล่นคำและการสร้างคำใหม่อย่างสร้างสรรค์ การเล่นคำมักอาศัยการเล่นเสียงสัมผัส การซ้ำคำ หรือการใช้คำที่มีความหมายหลายนัย เพื่อสร้างความน่าสนใจและความจดจำได้ (กาญจนนา แก้วเทพ, 2562) ตัวอย่างเช่น “เงินทองไหลมา” ที่เล่นกับความหมายของการไหลของน้ำและทรัพย์สินเงินทอง หรือ “รำรวยรุ่งเรือง” ที่ใช้การซ้ำเสียงพยัญชนะต้นเพื่อสร้างความไพเราะและน่าจดจำ การใช้ความเปรียบเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่พบได้บ่อยในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล โดยมักเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของต้นไม้กับสิ่งที่เป็นมงคล เช่น การเปรียบใบที่มีลักษณะกลมมนกับเหรียญทอง หรือการเปรียบดอกที่มีสีเหลืองสดใสกับความมั่งคั่งรำรวย (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การใช้ความเปรียบนี้ช่วยสร้างภาพพจน์และความเชื่อมโยงระหว่างลักษณะทางกายภาพของต้นไม้กับความเป็นมงคลได้อย่างแนบเนียน

การผสมผสานภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศเป็นอีกกลวิธีที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีการใช้ภาษาอังกฤษผสมผสานในชื่อต้นไม้มงคลมากขึ้น การผสมผสานภาษานี้สะท้อนให้เห็นการปรับตัวของการตั้งชื่อให้เข้ากับยุคสมัยและกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาต่างประเทศมักจะถูกใช้ในลักษณะที่ยังคงรักษาความหมายและความรู้สึกของความเป็นมงคลตามแบบไทยไว้ การใช้คำที่สื่อถึงตำนานและความเชื่อ

ดั้งเดิมเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่พบในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล โดยมักอ้างอิงถึงตำนานทางพุทธศาสนา เทพเจ้า หรือ ความเชื่อพื้นบ้าน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) การใช้คำในลักษณะนี้ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความศักดิ์สิทธิ์ให้กับต้นไม้ผ่านการเชื่อมโยงกับความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลยังพบว่า มีการใช้การซ้อนคำและการสร้างคำประสมอย่างสร้างสรรค์ การซ้อนคำมักใช้เพื่อย้ำความหมายหรือสร้างความไพเราะ ในขณะที่การสร้างคำประสมมักใช้เพื่อสร้างความหมายใหม่ที่สื่อถึงความ เป็นมงคลในหลากหลายมิติ การใช้กลวิธีเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่าง สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบการใช้ภาษาที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึก โดยเฉพาะการใช้คำ ที่สร้างความรู้สึกมั่นคง อบอุ่น และปลอดภัย การใช้ภาษาในลักษณะนี้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของ มนุษย์ที่ต้องการความมั่นคงและความสุข จึงมีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค

หนึ่งในกลวิธีที่พบบ่อยที่สุดคือการใช้คำมงคล โดยเฉพาะคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ รุ่งเรือง โชคลาภ และความสำราญ (นิตยา กาญจนวรรณ, 2563) ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า “ทรัพย์” “มงคล” “ศิริ” “รุ่งเรือง” มาประกอบเป็นชื่อต้นไม้ การใช้คำมงคลนี้ไม่เพียงแต่สื่อถึงความหมายที่ดีเท่านั้น แต่ยังสร้างความรู้สึกคุ้นเคยและความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคด้วย นอกจากนี้ ยังพบการใช้การเล่นคำและการ สร้างคำใหม่อย่างสร้างสรรค์ การเล่นคำมักอาศัยการเล่นเสียงสัมผัส การซ้ำคำ หรือการใช้คำที่มีความหมาย หลายนัย เพื่อสร้างความน่าสนใจและความจดจำได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) ตัวอย่างเช่น “เงินทองไหล มา” ที่เล่นกับความหมายของการไหลของน้ำและทรัพย์สินเงินทอง หรือ “รำรวยรุ่งเรือง” ที่ใช้การซ้ำเสียง พยัญชนะต้นเพื่อสร้างความไพเราะและน่าจดจำ

การใช้ความเปรียบเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ได้พบได้บ่อยในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล โดยมักเปรียบเทียบลักษณะ ทางกายภาพของต้นไม้กับสิ่งที่เป็นมงคล เช่น การเปรียบใบที่มีลักษณะกลมมนกับเหรียญทอง หรือการเปรียบ ดอกที่มีสีเหลืองสดใสบอกความมั่งคั่งรำรวย (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การใช้ความเปรียบนี้ช่วยสร้างภาพพจน์ และความเชื่อมโยงระหว่างลักษณะทางกายภาพของต้นไม้กับความเป็นมงคลได้อย่างแนบเนียน การผสมผสาน ภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศเป็นอีกกลวิธีที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีการใช้ภาษาอังกฤษ ผสมผสานในชื่อต้นไม้มงคลมากขึ้น การผสมผสานภาษานี้สะท้อนให้เห็นการปรับตัวของการตั้งชื่อให้เข้ากับยุค สมัยและกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาต่างประเทศมักจะอยู่ในลักษณะที่ยังคงรักษา ความหมายและความรู้สึกของความเป็นมงคลตามแบบไทยไว้ การใช้คำที่สื่อถึงตำนานและความเชื่อดั้งเดิมเป็น อีกกลวิธีหนึ่งที่พบในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล โดยมักอ้างอิงถึงตำนานทางพุทธศาสนา เทพเจ้า หรือความเชื่อ พื้นบ้าน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) การใช้คำในลักษณะนี้ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความศักดิ์สิทธิ์ให้กับต้นไม้ ผ่านการเชื่อมโยงกับความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลยังพบว่า มี การใช้การซ้อนคำและการสร้างคำประสมอย่างสร้างสรรค์ การซ้อนคำมักใช้เพื่อย้ำความหมายหรือสร้าง ความไพเราะ ในขณะที่การสร้างคำประสมมักใช้เพื่อสร้างความหมายใหม่ที่สื่อถึงความเป็นมงคลในหลากหลาย มิติ การใช้กลวิธีเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบการใช้ภาษาที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึก โดยเฉพาะการใช้คำที่สร้างความรู้สึกมั่นคง อบอุ่น และปลอดภัย การใช้ภาษาในลักษณะนี้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความมั่นคง และความสบาย จึงมีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค

มิติทางความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อต้นไม้มงคล

การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทยสะท้อนมิติทางความเชื่อที่หลากหลายและซับซ้อน อันเป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิม พุทธศาสนา และความเชื่อร่วมสมัย การวิเคราะห์ชื่อต้นไม้มงคลจึงเผย

ให้เห็นระบบความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ความเชื่อเรื่องโชคลาภและความมั่งคั่งเป็นมิติสำคัญที่ปรากฏในชื่อต้นไม้มงคล (สุนทร ณ รัชชี่, 2560) ชื่อต้นไม้จำนวนมากสื่อถึงการได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง เช่น “เงินไหลมา” “ทรัพย์เศรษฐี” หรือ “รวยไม่หยุด” สะท้อนให้เห็นความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์ในการแสวงหาความมั่งคั่ง ความเชื่อนี้มีรากฐานมาจากคติชนดั้งเดิมที่มองว่าพืชพรรณบางชนิดมีพลังในการดึงดูดโชคลาภและความมั่งคั่ง นอกจากนี้ ความเชื่อทางพุทธศาสนายังมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตั้งชื่อต้นไม้มงคล (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) โดยเฉพาะการอ้างอิงถึงพุทธประวัติ ชาดก หรือคำสอนทางพุทธศาสนา ชื่อต้นไม้บางชนิดสื่อถึงความสงบ การหลุดพ้น และการบรรลุธรรม สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อระบบความเชื่อของสังคมไทย การใช้ชื่อที่เชื่อมโยงกับพุทธศาสนายังช่วยเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์และความน่าเชื่อถือให้กับต้นไม้มงคลด้วย

ความเชื่อเรื่องตัวเลขมงคลเป็นอีกมิติหนึ่งที่ปรากฏในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) มีการใช้ตัวเลขที่เชื่อว่าเป็นมงคลมาประกอบในชื่อ เช่น เลข 8 9 หรือ 99 ซึ่งในความเชื่อของคนไทยและคนเชื้อสายจีนถือว่าเป็นตัวเลขแห่งความเจริญรุ่งเรือง การใช้ตัวเลขมงคลนี้สะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อไทยและความเชื่อจีนที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับทิศทางและฮวงจุ้ยก็มีบทบาทสำคัญในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) ชื่อต้นไม้บางชนิดสื่อถึงทิศทางที่เป็นมงคลหรือการจัดวางที่เหมาะสมตามหลักฮวงจุ้ย สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของความเชื่อจีนที่ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมไทย การใช้ชื่อที่เชื่อมโยงกับฮวงจุ้ยยังช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าสนใจให้กับต้นไม้มงคลในมุมมองของผู้บริโภคที่เชื่อในศาสตร์นี้ ความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ปรากฏในชื่อต้นไม้มงคล (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2563) มีการอ้างอิงถึงเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือพลังลึกลับต่างๆ เพื่อเสริมความขลังและความศักดิ์สิทธิ์ให้กับต้นไม้ ความเชื่อในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นมิติทางจิตวิญญาณที่ยังคงมีอิทธิพลต่อสังคมไทยแม้ในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับการเสริมดวงชะตาและโหราศาสตร์ก็มีบทบาทในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล มีการใช้ชื่อที่สอดคล้องกับธาตุ ดวงดาว หรือราศีต่างๆ เพื่อเสริมดวงชะตาของผู้เป็นเจ้าของ การผสมผสานความเชื่อทางโหราศาสตร์เข้ากับการตั้งชื่อต้นไม้มงคลสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนของระบบความเชื่อในสังคมไทย

การวิเคราะห์มิติทางความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อต้นไม้มงคลยังแสดงให้เห็นการปรับตัวของความเชื่อให้เข้ากับบริบทร่วมสมัย แม้ว่าจะยังคงรักษาแก่นของความเชื่อดั้งเดิมไว้ แต่ก็มี การตีความและนำเสนอในรูปแบบที่สอดคล้องกับยุคสมัยและความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น การผสมผสานระหว่างความเชื่อแบบดั้งเดิมกับแนวคิดสมัยใหม่สะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทยที่สามารถรักษาสมดุลระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้อย่างกลมกลืน

กลยุทธ์การตลาดในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล

การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในปัจจุบันไม่เพียงแต่สะท้อนความเชื่อดั้งเดิม แต่ยังเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลเผยให้เห็นถึงการใช้หลักการทางการตลาดสมัยใหม่ผสมผสานกับความเข้าใจในวัฒนธรรมและความเชื่อของผู้บริโภค การสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการตั้งชื่อเป็นกลยุทธ์สำคัญในตลาดต้นไม้มงคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) ผู้ประกอบการใช้การตั้งชื่อเพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า แม้ว่าต้นไม้ชนิดเดียวกัน แต่การตั้งชื่อที่แตกต่างกันสามารถส่งผลต่อราคาและการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้อย่างมีนัยสำคัญ การตั้งชื่อที่สื่อถึงความพิเศษ ความหายาก หรือคุณสมบัติพิเศษมักจะสามารถตั้งราคาได้สูงกว่าชื่อทั่วไป การใช้จิตวิทยาผู้บริโภคในการตั้งชื่อเป็นอีกกลยุทธ์ที่พบได้บ่อย (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2563) มีการใช้ชื่อที่ตอบสนองต่อความต้องการและความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์ เช่น ความต้องการความมั่งคั่ง ความสำเร็จ ความมั่นคง หรือการยอมรับทางสังคม

การตั้งชื่อที่สื่อถึงการบรรลุความต้องการเหล่านี้สามารถดึงดูดความสนใจและกระตุ้นการตัดสินใจของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างเรื่องราวและตำนานประกอบการตั้งชื่อเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความน่าสนใจและความน่าเชื่อถือให้กับต้นไม้มงคล ผู้ขายมักสร้างเรื่องราวที่เชื่อมโยงกับความเชื่อดั้งเดิม ประสบการณ์ของผู้ใช้ หรือตำนานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เพื่อเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจให้กับสินค้า การสร้างเรื่องราวที่น่าสนใจและน่าเชื่อถือสามารถช่วยสร้างการจดจำและการบอกต่อในหมู่ผู้บริโภคได้ การใช้กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลในการสื่อสารชื่อต้นไม้มงคลเป็นแนวโน้มที่เติบโตอย่างรวดเร็ว (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) สื่อสังคมออนไลน์และแพลตฟอร์มการขายสินค้าออนไลน์เปิดโอกาสให้ผู้ขายสามารถนำเสนอชื่อและเรื่องราวของต้นไม้มงคลได้อย่างสร้างสรรค์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางมากขึ้น การใช้แฮชแท็ก การสร้างคอนเทนต์ที่น่าสนใจ และการใช้ภาพและวิดีโอประกอบการนำเสนอชื่อต้นไม้มงคลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและการขาย

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคและการปรับตัวตามกระแสนิยมเป็นส่วนสำคัญในการตั้งชื่อต้นไม้มงคล ผู้ขายต้องติดตามและเข้าใจแนวโน้มความนิยมของผู้บริโภค รวมถึงปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ การตั้งชื่อจึงต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ การสร้างแบรนด์และความแตกต่างผ่านการตั้งชื่อเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการแข่งขันทางการตลาด ผู้ประกอบการต้องสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับชื่อต้นไม้มงคลของตน เพื่อสร้างการจดจำและความภักดีต่อแบรนด์ในระยะยาว การตั้งชื่อที่มีเอกลักษณ์และสอดคล้องกับคุณค่าของแบรนด์จะช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและความยั่งยืนทางธุรกิจ การใช้กลยุทธ์การตั้งราคาที่เหมาะสมกับการตั้งชื่อเป็นอีกปัจจัยสำคัญในการทำการตลาดต้นไม้มงคล การตั้งชื่อที่สื่อถึงความพิเศษหรือคุณสมบัติเฉพาะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์การตั้งราคาที่เหมาะสม เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าและความคุ้มค่าในสายตาผู้บริโภค การตั้งราคาที่สูงเกินไปหรือต่ำเกินไปอาจส่งผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของสินค้าและแบรนด์

ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการตั้งชื่อต้นไม้มงคล

การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในสังคมไทยไม่เพียงแต่เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาและการตลาดเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมในวงกว้าง (กาญจนา แก้วเทพ, 2562) การวิเคราะห์ผลกระทบเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยร่วมสมัย การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและความเชื่อเป็นผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด (ธงชัย สันติวงษ์, 2561) การตั้งชื่อต้นไม้มงคลที่เน้นความสำเร็จทางวัตถุและการเงินสะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมากขึ้นในสังคมไทย ขณะเดียวกัน ความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์และคุณค่าทางจิตวิญญาณก็ถูกลดทอนลงและถูกแทนที่ด้วยมุมมองเชิงพาณิชย์มากขึ้น การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและสมัยใหม่เป็นอีกผลกระทบที่สำคัญ (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2563) การตั้งชื่อต้นไม้มงคลสะท้อนให้เห็นการปรับตัวของวัฒนธรรมไทยที่พยายามรักษาสมดุลระหว่างรากเหง้าทางวัฒนธรรมกับกระแสโลกาภิวัตน์ การผสมผสานระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ และการนำเสนอความเชื่อดั้งเดิมในรูปแบบร่วมสมัย แสดงให้เห็นความยืดหยุ่นและการปรับตัวของวัฒนธรรมไทย

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคและพฤติกรรมทางสังคมเป็นผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2561) การตั้งชื่อต้นไม้มงคลที่เน้นความทันสมัยและการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการบริโภคและการแสดงออกทางสังคม ต้นไม้มงคลกลายเป็นสัญลักษณ์ของสถานะทางสังคมและรสนิยม นอกเหนือจากความเชื่อทางศาสนาและความศักดิ์สิทธิ์ การสร้างอัตลักษณ์และ

ความหมายใหม่ให้กับวัตถุทางวัฒนธรรมเป็นผลกระทบที่น่าสนใจ การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในปัจจุบันไม่เพียงสืบทอดความหมายดั้งเดิม แต่ยังสร้างความหมายและคุณค่าใหม่ให้กับต้นไม้ ทำให้ต้นไม้มงคลกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่มีความหมายหลากหลายมิติ ทั้งในแง่ของความเชื่อ สุนทรียะ และการแสดงออกทางสังคม การเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ทางสังคมก็เป็นผลกระทบที่สำคัญ การซื้อขายและการแลกเปลี่ยนต้นไม้มงคลกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางสังคม การมอบต้นไม้มงคลเป็นของขวัญหรือการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับต้นไม้มงคลสร้างเครือข่ายทางสังคมและชุมชนแห่งความสนใจร่วมกัน

ผลกระทบต่อการใช้ภาษาและการสื่อสารในสังคมไทยก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจ การตั้งชื่อต้นไม้มงคลที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ส่งผลต่อการใช้ภาษาในวงกว้าง มีการสร้างคำใหม่ การผสมผสานภาษา และการใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อวิธีการสื่อสารในสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงในมิติของการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นก็เป็นผลกระทบที่สำคัญ แม้ว่า การตั้งชื่อต้นไม้มงคลในปัจจุบันจะเน้นการตลาดมากขึ้น แต่ก็ยังมีบทบาทในการสืบทอดความรู้เกี่ยวกับพืชพรรณและการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ในวัฒนธรรมไทย การผสมผสานระหว่างความรู้ดั้งเดิมกับการนำเสนอในรูปแบบใหม่ช่วยให้ความรู้เหล่านี้ยังคงมีความหมายและคุณค่าในสังคมร่วมสมัย

สรุป

การศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลของไทยสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในสังคมไทยร่วมสมัย ทั้งในมิติของภาษา ความเชื่อ การตลาด และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม การวิเคราะห์พบว่า การตั้งชื่อต้นไม้มงคลมีพัฒนาการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับแนวคิดทางการตลาดสมัยใหม่ได้อย่างน่าสนใจ ในด้านกลวิธีทางภาษา พบว่ามีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย ทั้งการใช้คำมงคล การเล่นคำ การใช้ความเปรียบ และการผสมผสานภาษา สะท้อนให้เห็นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม มิติทางความเชื่อที่สะท้อนผ่านชื่อต้นไม้มงคลแสดงให้เห็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อหลากหลายรูปแบบ ทั้งความเชื่อทางพุทธศาสนา ความเชื่อพื้นบ้าน และความเชื่อร่วมสมัย กลยุทธ์การตลาดในการตั้งชื่อต้นไม้มงคลสะท้อนให้เห็นการปรับตัวของธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงทั้งความเชื่อดั้งเดิมและความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ การใช้การตลาดดิจิทัลและการสร้างเรื่องราวประกอบการขายเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าสนใจให้กับต้นไม้มงคล ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการตั้งชื่อต้นไม้มงคลแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ทั้งการเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรมการบริโภค และความสัมพันธ์ทางสังคม การศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจการปรับตัวของวัฒนธรรมไทยที่สามารถผสมผสานระหว่างความเก่าและความใหม่ได้อย่างกลมกลืน ข้อค้นพบจากการศึกษานี้มีนัยสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและการประยุกต์ใช้ ในเชิงวิชาการ การศึกษานี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความเชื่อ และการตลาดในสังคมไทยร่วมสมัย ในเชิงการประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาแนวทางการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย รวมถึงการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบที่ร่วมสมัย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2562). สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. ภาพพิมพ์.
 ธงชัย สันติวงษ์. (2561). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. ไทยวัฒนาพานิช.
 นิตยา กาญจนะวรรณ. (2563). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 สุนทร ธีรังษี. (2560). พฤกษศาสตร์พื้นบ้านไทย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุดม รุ่งเรืองศรี. (2561). คติชนวิทยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การศึกษาภาษาในบทสวดสรภัญญะ: การผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่น A STUDY OF LANGUAGE IN SARAPHANYA CHANTING: THE INTEGRATION OF PALI AND LOCAL DIALECTS

พระมหาโกวิน โกวิทชโย

Phramaha Kowin Kovitachayo

วัดพระธรรมกาย

Wat Phra Dhammakaya

Corresponding Author E-mail: kowin56785678@gmail.com

Received February 3, 2023

Revised February 26, 2023

Accepted March 22, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นในบทสวดสรภัญญะ โดยรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์บทสวดสรภัญญะในภาคอีสานและภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า บทสวดสรภัญญะมีการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นอย่างกลมกลืน ทั้งในด้านคำศัพท์ การออกเสียง และโครงสร้างประโยค การผสมผสานนี้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านในการปรับใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้เข้าถึงคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นพัฒนาการทางภาษาและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันระหว่างพุทธศาสนากับวิถีชีวิตของชุมชน

คำสำคัญ: สรภัญญะ, ภาษาบาลี, ภาษาถิ่น, การผสมผสานภาษา, วัฒนธรรมท้องถิ่น

Abstract

This article aims to study the integration of Pali language and local dialects in Saraphanya chanting by analyzing Saraphanya texts from the Northeastern and Northern regions of Thailand. The findings reveal a harmonious blend of Pali and local dialects in terms of vocabulary, pronunciation, and sentence structure. This integration demonstrates local wisdom in adapting language to convey Buddhist teachings to local communities. It also reflects the linguistic and cultural development that connects Buddhism with community life.

Keywords: Saraphanya, Pali Language, Local Dialects, Language Integration, Local Culture

บทนำ

สรภัญญะเป็นการขับร้องบทสวดทางพระพุทธศาสนาที่มีลักษณะเฉพาะ มีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยเริ่มจากการที่พระภิกษุสงฆ์ใช้การขับร้องบทสวดเพื่อเผยแผ่พระธรรมคำสอนเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ดินแดนต่างๆ สรภัญญะได้ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดรูปแบบการสวดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค

ในประเทศไทย สรรภัญญะได้รับความนิยมน้อยกว่าแพร่หลายโดยเฉพาะในภาคอีสานและภาคเหนือ การสวดสรรภัญญะไม่เพียงแต่เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย ลักษณะเด่นประการหนึ่งของสรรภัญญะคือการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในพระพุทธศาสนากับภาษาถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น

การศึกษาการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นในบทสวดสรรภัญญะมีความสำคัญในหลายมิติ ทั้งในแง่ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา และพุทธศาสนศึกษา การวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทสวดสรรภัญญะช่วยให้เราเข้าใจกระบวนการปรับตัวของพระพุทธศาสนาให้เข้ากับบริบทท้องถิ่น และเข้าใจภูมิปัญญาของชาวบ้านในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนผ่านภาษาที่คนในชุมชนเข้าใจได้

บทความนี้มุ่งศึกษาลักษณะการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นในบทสวดสรรภัญญะ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ การออกเสียง โครงสร้างประโยค และความหมาย รวมถึงศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการผสมผสานภาษาดังกล่าว การศึกษานี้จะช่วยให้เราเข้าใจพลวัตของภาษาและวัฒนธรรมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

พัฒนาการและลักษณะเฉพาะของสรรภัญญะในประเทศไทย

การสวดสรรภัญญะในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาที่เผยแพร่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิ ในระยะแรก การสวดสรรภัญญะเป็นการสวดภาษาบาลีล้วนๆ ตามแบบที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป พระสงฆ์และชาวบ้านได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสวดให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละภูมิภาค ในภาคอีสาน สรรภัญญะได้รับความนิยมน้อยกว่าแพร่หลายและมีการพัฒนารูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ เรียกว่า “หมอลำสรรภัญญ์” ซึ่งผสมผสานระหว่างการสวดสรรภัญญะกับศิลปะการแสดงหมอลำ ทำนองที่ใช้มีลักษณะคล้ายกับการลำ แต่เนื้อหายังคงเน้นหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การผสมผสานนี้ช่วยให้ชาวบ้านเข้าถึงธรรมะได้ง่ายขึ้น เพราะเป็นรูปแบบที่คุ้นเคยและเข้าใจได้ง่าย

ส่วนในภาคเหนือ สรรภัญญะมีลักษณะที่แตกต่างออกไป โดยมีการใช้ทำนองที่เรียกว่า “ซอ” ผสมผสานกับการสวด ซึ่งมีลีลาที่นุ่มนวลและช้ากว่าแบบอีสาน เนื้อหาของบทสวดมักจะสอดแทรกคติธรรมและวิถีชีวิตของชาวล้านนา โดยใช้ภาษาคำเมืองผสมกับภาษาบาลี สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของพระพุทธศาสนาให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ลักษณะเด่นประการหนึ่งของสรรภัญญะในประเทศไทยคือการใช้ภาษาที่ผสมผสานระหว่างภาษาบาลีกับภาษาถิ่น ในด้านคำศัพท์ มีการนำคำภาษาบาลีมาใช้ร่วมกับคำภาษาถิ่น โดยบางครั้งมีการดัดแปลงการออกเสียงให้เข้ากับสำเนียงท้องถิ่น เช่น คำว่า “ธมโม” ในภาษาบาลี อาจถูกออกเสียงเป็น “ท่าโม” ในภาษาอีสาน หรือ “ธัมมะ” ในภาษาล้านนา

ในด้านโครงสร้างประโยค สรรภัญญะมักใช้รูปแบบที่เรียบง่าย เน้นการสื่อความหมายที่ชัดเจน โดยผสมผสานระหว่างโครงสร้างประโยคแบบภาษาบาลีกับภาษาถิ่น บางครั้งอาจมีการสลับตำแหน่งคำเพื่อให้เข้ากับจังหวะและทำนองของการสวด แต่ยังคงรักษาความหมายที่ถูกต้องตามหลักธรรม นอกจากนี้ สรรภัญญะยังมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากการสวดสรรภัญญะมักจะมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ภาษาถิ่นและคำศัพท์เก่าแก่ยังคงได้รับการสืบทอด อีกทั้งยังเป็นการรักษาภูมิปัญญาในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารหลักธรรมให้เข้าถึงคนในชุมชน

สรรภัญญะในปัจจุบันยังคงได้รับความนิยมและมีการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงรักษาแก่นสำคัญของการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นไว้ มีการจัดการประกวดสวดสรรภัญญะในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการสวดนี้ให้คงอยู่ต่อไป การศึกษาพัฒนาการและ

ลักษณะเฉพาะของสรภัญญะในประเทศไทยช่วยให้เราเข้าใจถึงความสำคัญของการผสมผสานภาษาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในการปรับใช้ภาษาเพื่อให้เข้าถึงผู้คนในท้องถิ่น อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์สืบไป

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษาในบทสวดสรภัญญะ

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษาในบทสวดสรภัญญะเผยให้เห็นถึงความซับซ้อนและความละเอียดอ่อนในการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่น โดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับเสียง ระดับคำ ระดับประโยค และระดับความหมาย ในระดับเสียง บทสวดสรภัญญะมีลักษณะเด่นในการผสมผสานระบบเสียงของภาษาบาลีกับภาษาถิ่น โดยเฉพาะในการออกเสียงพยัญชนะและสระ ตัวอย่างเช่น ในภาคอีสาน มีการปรับเสียงวรรณยุกต์ของคำบาลีให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาอีสาน ทำให้คำบาลีที่เดิมไม่มีวรรณยุกต์ถูกออกเสียงด้วยวรรณยุกต์ตามธรรมชาติของภาษาถิ่น เช่น คำว่า “ธมโม” มักถูกออกเสียงด้วยวรรณยุกต์เอกในพยางค์แรก

ในระดับคำ พบการใช้คำที่มาจากสามแหล่งหลัก ได้แก่ คำภาษาบาลีดั้งเดิม คำภาษาถิ่น และคำผสมที่เกิดจากการหลอมรวมระหว่างภาษาบาลีกับภาษาถิ่น คำภาษาบาลีที่ใ้ใช้มักเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมและแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เช่น “กุศล” (กุศล) “ปัญญา” (ปัญญา) ส่วนคำภาษาถิ่นมักใช้ในการอธิบายหรือขยายความหลักธรรมให้เข้าใจง่ายขึ้น การสร้างคำใหม่จากการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ โดยมักเกิดจากการนำรากศัพท์ภาษาบาลีมาผสมกับคำเดิมหรือการผันคำแบบภาษาถิ่น เช่น ในภาคเหนือมีการใช้คำว่า “ธัมมะเจ้า” ซึ่งผสมระหว่างคำว่า “ธมม” ในภาษาบาลีกับคำลงท้าย “เจ้า” ในภาษาล้านนา

ในระดับประโยค บทสวดสรภัญญะมีการจัดวางโครงสร้างประโยคที่เป็นเอกลักษณ์ โดยผสมผสานระหว่างไวยากรณ์ภาษาบาลีกับภาษาถิ่น แม้ว่าโดยทั่วไปจะใช้โครงสร้างประโยคตามแบบภาษาถิ่น แต่ก็มีกรแทรกส่วนที่เป็นภาษาบาลีเข้าไป โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นคำสอนสำคัญหรือคาถาบาลี การจัดวางคำในประโยคมักคำนึงถึงจังหวะและทำนองของการสวดด้วย ในด้านความหมาย การผสมผสานภาษาในบทสวดสรภัญญะแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการถ่ายทอดแนวคิดที่ซับซ้อนจากภาษาบาลีให้เข้าใจได้ในบริบทของท้องถิ่น มีการใช้ภาพพจน์และสำนวนท้องถิ่นในการอธิบายหลักธรรม ทำให้ผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมเข้ากับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้ ยังพบการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อสร้างความไพเราะและความศักดิ์สิทธิ์ เช่น การซ้ำคำ การเล่นเสียงสัมผัส และการใช้คำที่มีความหมายลึกซึ้ง การผสมผสานภาษาในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การสื่อสารหลักธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังช่วยสร้างความรู้สึกรัตนธรรมและความซาบซึ้งในพระธรรมอีกด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษาในบทสวดสรภัญญะทำให้เราเห็นถึงภูมิปัญญาในการใช้ภาษาของบรรพบุรุษ ที่สามารถผสมผสานภาษาที่แตกต่างกันให้กลมกลืนและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารหลักธรรม อันเป็นมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบททางสังคมวัฒนธรรมในบทสวดสรภัญญะ

การศึกษาการผสมผสานภาษาในบทสวดสรภัญญะไม่อาจแยกออกจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ เนื่องจากภาษาที่ใช้ในบทสวดสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ในด้านสังคม บทสวดสรภัญญะมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงคนในชุมชนเข้าด้วยกัน การสวดสรภัญญะมักเกิดขึ้นในงานบุญประเพณีต่างๆ เช่น งานบุญผะเหวด งานทอดกฐิน หรืองานสงกรานต์

ภาษาที่ใช้ในบทสวดจึงต้องสามารถสื่อสารกับคนทุกระดับในชุมชน ตั้งแต่ชาวบ้านทั่วไปจนถึงผู้นำทางศาสนา การผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นจึงเป็นกลวิธีสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ในมิติทางวัฒนธรรม การใช้ภาษาในบทสวดสรภัญญะสะท้อนให้เห็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม พุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น การคงไว้ซึ่งคำภาษาบาลีบางคำแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์และความเป็นทางการของพระพุทธศาสนา ขณะที่การใช้ภาษาถิ่นช่วยให้หลักธรรมเข้าถึงวิถีชีวิตของผู้คนได้อย่างเป็นธรรมชาติ บทสวดสรภัญญะยังทำหน้าที่เป็นสื่อในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกเหนือจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา บทสวดมักสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยมของชุมชน ภาษาที่ใช้จึงต้องสามารถสื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุม

การผสมผสานภาษาในบทสวดสรภัญญะยังสะท้อนให้เห็นลำดับชั้นทางสังคมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การใช้ภาษาบาลีมักปรากฏในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมสำคัญหรือคำสอนของพระพุทธเจ้า แสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจทางศาสนา ขณะที่ภาษาถิ่นมักใช้ในการอธิบายหรือยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การผสมผสานภาษายังแสดงให้เห็นพัฒนาการของการปรับตัวทางวัฒนธรรม เมื่อพระพุทธศาสนาเผยแพร่เข้าสู่ท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน การผสมผสานภาษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการทำให้พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในปัจจุบัน บทบาทของสรภัญญะในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่การผสมผสานภาษายังคงมีความสำคัญในการรักษาความต่อเนื่องทางวัฒนธรรม การสวดสรภัญญะในงานประเพณีต่างๆ ช่วยให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ทั้งภาษาบาลีและภาษาถิ่น อันเป็นการสืบทอดมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบททางสังคมวัฒนธรรมในบทสวดสรภัญญะช่วยให้เราเข้าใจความสำคัญของการผสมผสานภาษาที่มีต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงบทบาทของภาษาในการเชื่อมโยงศาสนากับวิถีชีวิตของชุมชน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กลวิธีการสร้างความหมายและการถ่ายทอดหลักธรรมในบทสวดสรภัญญะ

บทสวดสรภัญญะมีกลวิธีเฉพาะในการสร้างความหมายและถ่ายทอดหลักธรรม โดยอาศัยการผสมผสานภาษาบาลีและภาษาถิ่นอย่างมีศิลปะ การศึกษากลวิธีเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงภูมิปัญญาในการสื่อสารธรรมะของบรรพบุรุษ กลวิธีแรกคือการใช้คำอธิบายความในภาษาถิ่นควบคู่กับคำภาษาบาลี เมื่อมีการกล่าวถึงหลักธรรมสำคัญในภาษาบาลี มักจะตามด้วยคำอธิบายในภาษาถิ่นที่เข้าใจง่าย เช่น “ทุกข์” จะมีการอธิบายต่อด้วยภาษาถิ่นว่าหมายถึงความทุกข์ในลักษณะต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน การใช้กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของหลักธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

กลวิธีที่สองคือการใช้อุปมาอุปไมยที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตท้องถิ่น บทสวดสรภัญญะมักยกตัวอย่างจากสิ่ง ที่พบเห็นในชุมชน เช่น การเปรียบเทียบความไม่เที่ยงกับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในท้องถิ่น หรือการเปรียบเทียบทุกข์กับความยากลำบากในการทำมาหากิน การใช้ภาษาถิ่นในการสร้างภาพพจน์เหล่านี้ช่วยให้หลักธรรมมีความใกล้ชิดกับประสบการณ์ของผู้ฟัง กลวิธีที่สามคือการสร้างจังหวะและทำนองที่สอดคล้องกับอารมณ์ของเนื้อหา การผสมผสานภาษาบาลีและภาษาถิ่นต้องคำนึงถึงความไพเราะและความต่อเนื่องของการสวด บางครั้งมีการปรับเสียงหรือคำให้เข้ากับทำนองท้องถิ่น แต่ยังคงรักษาความหมายและความศักดิ์สิทธิ์ของหลักธรรมไว้

กลวิธีที่สี่คือการใช้การซ้ำและการย้ำความ หลักระบบสำคัญมักถูกกล่าวซ้ำทั้งในภาษาบาลีและภาษาถิ่น เพื่อเน้นย้ำความสำคัญและช่วยให้จดจำได้ง่าย การซ้ำความในลักษณะนี้ยังช่วยให้ผู้ฟังมีเวลาทำความเข้าใจ หลักระบบได้อย่างลึกซึ้ง กลวิธีที่ห้าคือการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ผ่านการใช้อาษา การคงไว้ซึ่งคำบาลีบางคำโดยไม่แปลความหมาย ช่วยสร้างความรู้สึกรั้งถึงความศักดิ์สิทธิ์และความลึกซึ้งของหลักระบบ ขณะเดียวกันก็ใช้ภาษาถิ่นในการอธิบายเพื่อให้เข้าถึงได้ การศึกษาการสร้าง ความหมายเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การผสมผสาน ภาษาในบทสวดสรรภัญญะไม่ใช่เพียงการนำภาษาสองภาษามาใช้ร่วมกัน แต่เป็นศาสตร์และศิลป์ในการ ถ่ายทอดหลักระบบที่ลึกซึ้งให้เข้าถึงจิตใจของผู้คนในท้องถิ่น อันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การศึกษา และสืบทอด

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสรภัญญะในฐานะมรดกทางภาษาและวัฒนธรรม

สถานการณ์ปัจจุบันของสรภัญญะกำลังเผชิญความท้าทายหลายประการ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การลดลงของผู้สืบทอด และการแข่งขันกับสื่อสมัยใหม่ การวางแผนอนุรักษ์และพัฒนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ประการแรก การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ต้องมีการรวบรวมบทสวดสรภัญญะจากแหล่งต่างๆ ทั้งในรูปแบบเสียง ตัวอักษร และการบันทึกวิดีโอ โดยเฉพาะบทสวดที่มีการผสมผสานภาษาบาลีและภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่เป็นอีกประเด็นสำคัญ ควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สรภัญญะในชุมชน จัดทำหลักสูตรการสอนที่เน้นความเข้าใจทั้งภาษาบาลีและภาษาถิ่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายผู้สืบทอดสรภัญญะในระดับต่างๆ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแพร่และอนุรักษ์สรภัญญะก็มีความสำคัญ การสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับเรียนรู้สรภัญญะ การพัฒนาแอปพลิเคชันที่รวบรวมบทสวดและคำอธิบาย รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างความสนใจแก่คนรุ่นใหม่

การสร้างมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรมเป็นอีกแนวทางหนึ่ง การพัฒนาสรภัญญะให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดเทศกาลสรภัญญะ หรือการสร้างสรรคผลงานร่วมสมัยที่ได้แรงบันดาลใจจากสรภัญญะ ล้วนช่วยให้มรดกทางวัฒนธรรมมีชีวิตชีวาและเข้าถึงผู้คนในวงกว้าง การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับสรภัญญะก็มีความจำเป็น ทั้งการศึกษาวิจัยด้านภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา และพุทธศาสนศึกษา เพื่อเข้าใจคุณค่าและความสำคัญของสรภัญญะในมิติต่างๆ รวมถึงการพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์ที่เหมาะสม

การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญ ทั้งวัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานด้านวัฒนธรรม ต้องร่วมมือกันในการวางแผนและดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาสรภัญญะอย่างเป็นระบบ การผลักดันให้สรภัญญะได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติก็มีความสำคัญ การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับนานาชาติ จะช่วยยกระดับคุณค่าและความสำคัญของสรภัญญะ แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสรภัญญะต้องคำนึงถึงการรักษาความแท้ดั้งเดิมควบคู่ไปกับการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย การผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นในบทสวดสรภัญญะเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวของวัฒนธรรมท้องถิ่น การอนุรักษ์และพัฒนาจึงต้องรักษาจุดแข็งนี้ไว้

สรุป

การศึกษาการผสมผสานระหว่างภาษาบาลีและภาษาถิ่นในบทสวดสรภัญญะแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันล้ำค่าในการปรับใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดหลักระบบทางพระพุทธศาสนา การวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษา

ในระดับต่างๆ ทั้งระดับเสียง คำ ประโยค และความหมาย สะท้อนให้เห็นความซับซ้อนและความละเอียดอ่อนในการผสมผสานภาษาให้กลมกลืน การศึกษายังชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยบทสวดสรรภัญญะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงพระพุทธศาสนากับวิถีชีวิตของชุมชน การผสมผสานภาษาจึงไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของการสื่อสาร แต่ยังสะท้อนให้เห็นการปรับตัวของพระพุทธศาสนาให้เข้ากับบริบทท้องถิ่น กลวิธีการสร้างความหมายและการถ่ายทอดหลักธรรมในบทสวดสรรภัญญะแสดงให้เห็นความสามารถในการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ ทั้งการอธิบายความ การใช้อุปมาอุปไมย การสร้างจังหวะและทำนอง การซ้ำและย้ำความ รวมถึงการสร้างความคิดดีดีลึกลับผ่านการใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันของสรรภัญญะกำลังเผชิญความท้าทายหลายประการ จำเป็นต้องมีแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาที่เหมาะสม ทั้งการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล การถ่ายทอดองค์ความรู้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การสร้างมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรม และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เข้าใจคุณค่าและความสำคัญของสรรภัญญะในฐานะมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังชี้ให้เห็นแนวทางการพัฒนาและสืบต่อมรดกทางภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่สังคมไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2523). การศึกษาวิเคราะห์เรื่องสรรภัญญะ: วรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชา พิณทอง. (2534). สรรภัญญ์อีสาน: มรดกภูมิปัญญาพื้นบ้านแห่งลุ่มน้ำโขง. ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมชาย นิลอาธิ. (2539). การศึกษาการใช้ภาษาบาลีในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดม บัวศรี. (2528). หมอลำสรรภัญญ์: ศิลปะการขับร้องพื้นบ้านอีสาน. ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น

1.1 ...สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภราดร ฐิริสโร (2565) ผลการวิจัยพบว่า...

1.2 กิตติชัย สันทาลุนัย (2565) กล่าวว่า...

1.3 ... consistent with the research of Krisada Saelee (2019) the research results found...

1.4 Krisada Saelee (2019) explains to...

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

2.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

2.1.1 พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบุลย์ในภคะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2.1.2 ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

2.1.3 ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุวณฺฑ์ สุวณฺโฑ และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

2.1.4 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตวิมุติ หมั่นมีและคณะ, 2560)

2.1.5 กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

2.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

2.2.1 ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2.2.2 ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

2.2.3 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา./สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก : ออฟเซต.

James, C. (2013). Office markets & public policy. Wiley.

(3) บทความในหนังสือ

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ)./ชื่อเรื่อง./ (เลขหน้าที่อ้าง)./ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระสุกิจจ สุจิณโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวีตร ว่องวีระ, ทฤษฎีและวิธี
วิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (น. 112). อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปีที่(ฉบับที่)/ เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

จิตวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา,
3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ใน/ ชื่อสารานุกรม/ (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

วุฒิชัย มุลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-
16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์, วันที่/เดือน)/ ชื่อบทความ./ ชื่อหนังสือพิมพ์./ เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อวิทยานิพนธ์/ (ระดับวิทยานิพนธ์)/ สำนักพิมพ์.

พระครูพิศิษฐ์ประษานาถ. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ
ในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (รายงานผลการวิจัย)/ สำนักพิมพ์.

พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตาม
หลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงาน
ผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน)/ ตำแหน่ง/ [บทสัมภาษณ์].

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการ
เชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)/ ชื่อเรื่อง./ สืบค้น วัน เดือน ปี./ จาก/ แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก
<http://www.dhammadharm.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved
March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง./ (พ.ศ., วันที่ เดือนที่ประกาศ)./ ราชกิจจานุเบกษา./ เล่ม ตอน./ หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์, วัน เดือน)./ ชื่อบทความ./ ชื่อหนังสือพิมพ์./ น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขี้ยวพระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....

ประเภทของการวิจัย. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น วรรณกรรม, ภาษา, พหุวัฒนธรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Literature, Language, Multiculturalism

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ ว่าเป็นความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง.....

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหาที่เป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง.....

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

องค์ความรู้จากการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล. พร้อมคำอธิบาย. รูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ. เข้าใจง่าย.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (16 pt)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (16 pt)

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป (16 pt)

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์) (ถ้ามี)

(16 pt) ขอขอบคุณแหล่งทุน และควรระบุเลขที่สัญญาทุนวิจัย ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องการพัฒนาศูนย์ประสานงานเครือข่ายความเข้มแข็งทางจิตปัญญาของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน

ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.dhammadharmathai.org/thailand/thailand.php>.

ธิติวุฒิ หนัมนี่. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา, 3(1), 25-31.

พระครูพิศิษฐ์ประชาภ. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ ในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุขฎิณีพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหากฤษฏา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

James, C. (2013). Office markets & public policy. Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail:..

Abstract (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1..... 2..... and 3.....
Populations and sample, research tools, Data collection, Data analysis, Statistics used for data
analysis, Findings were as follows: (present only the most interesting research findings)

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Literature, Language, Multiculturalism

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.....

.....

.....

.....

.....

.....

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.....

.....

.....

.....

.....

.....

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources.....

.....

.....

.....

.....

.....

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research.....

.....

.....

.....

.....

.....

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions.....

.....

.....

Table 1 (Name of table (if any))

Table explanation.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Recommendations (18 pt)

Policy Recommendations (16 pt)

.....
.....
.....

Operational Recommendations (16 pt)

.....
.....
.....

Recommendations for Next Research (16 pt)

.....
.....
.....

Acknowledgement (18 pt) (Put in the article in case the researcher was given fund to conduct research or the title of the article is not matched with the title of the research or the thesis) (if any)

(16 pt) Write the appreciation note to the funding source. The author should indicate the grant contract number of the research, for example, "I would like to express my deepest appreciation for funding resource from National Research Council Of Thailand, the fiscal year 2016, and I am also grateful for the data from a research task on The Coordination Centre Development for Contemplative Strengthening of Elders according to Buddhism.

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a template for writing.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (7-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา, การบริหารจัดการเชิงพุทธ, นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism, Buddhist Management, Innovation

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

Abstract (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions.....

.....

.....

Table 1 (Name of table) (if any)

Table explanation.....

.....

.....

.....

Conclusion (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

